

*A XX. század magyar nyelvű
tanatológiai szakirodalmának
bibliográfiája*

v

Dr. Pilling János
(szerk.)

A halál, a haldoklás és a gyász kérdéseivel foglalkozó tanatológia jellegzetesen XX. századi tudományág. A modern kor nyugati társadalmában a halállal kapcsolatos egyéni és társadalmi szintű elhárítások felerősödtek – a tanatológia részben ezeknek a folyamatoknak egyfajta ellenreakciójaként alakult ki. Létrejöttének kedvezett, hogy a XX. században a korábban elkülönült tudományágakból egyre több interdiszciplináris, holisztikus szemléletű szakág született. Ezek sorába tartozik a tanatológia is, amelynek szakemberei között egyaránt találhatók orvosok, pszichológusok, teológusok, filozófusok, néprajzkutatók, antropológusok, bioetikusok, kultúrtörténészek – a felsorolás még hosszan folytatható lenne.

A tanatológiának ezt a sokszínűségét tükrözi ez a bibliográfia is, amely a halállal, haldoklással, gyással kapcsolatos, XX. században megjelent magyar nyelvű könyvek, könyv fejezetek és tanulmányok adatait foglalja össze tematikus csoportosításban. Bár a bibliográfia saját területén a teljességre törekszik, nyilvánvaló, hogy ez a cél csak megközelíthető, de nem érhető el. A XX. században megjelent könyvek és folyóiratok rendkívül nagy száma miatt egy hiánytalan bibliográfia csupán teoretikusan létezhet. Az itt felsorolt, több mint 800 mű adatai azonban bizonyára megfelelő tájékozódási alapot jelenthetnek a tanatológia iránt érdeklődőknek.

A bibliográfia összeállításának főbb szempontjai a következők voltak:

- Az itt szereplő írások 1900 és 2000 között jelentek meg.
- Csak azok a művek szerepelnek a bibliográfiában, amelyek teljes egészükben vagy terjedelmük nagyobb részében tanatológiai témával foglalkoznak – nem szerepelnek benne azok az írások, amelyek csak utalnak ezekre a kérdésekre, vagy érintőlegesen tárgyalják azokat.
- A bibliográfia első része a könyvek, második része a rövidebb írások (könyv fejezetek és tanulmányok) adatait tartalmazza.
- A szakirodalmi tételeket a bibliográfia tematikus csoportosításban tartalmazza. Minden mű csak egy csoportban szerepel. Amennyiben egy írás több csoportba is besorolható lett volna, a jellegének leginkább megfelelőnek tartott csoportba került.
- A kizárólag tanatológiai témájú könyvek egy tételként szere-

pelnek – fejezeteik, illetve a bennük szereplő tanulmányok adatai nincsenek külön feltüntetve.

- A bibliográfiában nem szerepelnek a halál, gyász kérdéseivel foglalkozó, de napi- és hetilapokban, magazinokban megjelent írások, szakdolgozatok, a kizárólag kéziratban hozzáférhető művek, levéltárakban fellelhető forrásmunkák és a szépirodalmi művek adatai.

A tematikus csoportosítás célja, hogy a tanatológia egyes témakörei iránt érdeklődők egybegyűjtöttek találhassák meg az ide tartozó művek adatait – e csoportosítás nélkül egy több száz tételes bibliográfia áttekinthetlenné, kezelhetlenné válna. A tanatológia interdiszciplinaritása miatt azonban a különböző csoportokba sorolt írások témakörei helyenként átfedhetnek egymással. Az egyes témakörök szakirodalmát az itt közölt felosztásnál alaposabban megismerni kívánók számára ajánlott ezért a bibliográfia elektronikus, Interneten megtalálható változatának kulcsszavak szerinti böngészése is. A tervek szerint a bibliográfia elérhető lesz a Magyar Elektronikus Könyvtár (<http://www.mek.iif.hu>), a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület (<http://www.hospice.hu>) oldalain és a Kharón című tanatológiai folyóirat (kialakítás alatt álló) honlapjáról is (<http://www.kharon.hu>).

A bibliográfia egyes tételeinél szereplő adatok sorrendje a következő:

- Könyvek esetében: A szerző(k) vagy szerkesztő(k) neve, a megjelenés éve, a kötet címe, kiadója, megjelenésének helye;
- Könyvek fejezeteinél: A szerző(k) neve, a megjelenés éve, a fejezet címe, a kötet szerzőjének vagy szerkesztőjének neve, a kötet címe, kiadója, megjelenésének helye, a hivatkozott fejezet első és utolsó oldalának száma;
- Tanulmányoknál: A szerző(k) neve, a megjelenés éve, a tanulmány címe, a folyóirat neve, évfolyamszáma, kötetszáma, a tanulmány első és utolsó oldalának száma.

Bár a legtöbb hivatkozás ezeket az adatokat tartalmazza, egyes (első-sorban irodalomjegyzékekből származó) hivatkozások adatai hiányosak. E bibliográfia szerkesztőjeként köszönettel fogadnám, ha haszná-

lói a felsorolásból hiányzó művek adatait, az esetleges hibák javításait, a hiányzó adatok kiegészítéseit postai úton vagy e-mailen eljuttatnák hozzám – ezek a kiegészítések a bibliográfia elektronikus változatában hozzáférhetővé válhatnak.

E bibliográfiát azzal a reménnyel teszem közzé, hogy haldoklók és gyászolók segítségével foglalkozók, a tanatológia témaköreit oktatók, tanulmányokat, szakdolgozatot készítők, s mindazok, aki szeretnének e témakörrel bővebb ismeretekkel rendelkezni, hasznos forrásként használhatják.

Ezúton is köszönöm Blasszauer Béla, Marosi Miléna, Révész Renáta és Hegyi Péter kiegészítéseit. Tisztelettel emlékezem Kunt Ernőre, aki *Az utolsó átváltozás* című művében közzétette korának legteljesebb, magyar nyelven hozzáférhető bibliográfiáját, amelyet jelentős forrásmunkaként használhattam.

Dr. Pilling János

Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézet

1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.

E-mail: pilljan@net.sote.hu

MAGYAR NYELVŰ TANATOLÓGIA SZAKIRODALOM

Rövidítések:
é.n.: év nélkül
évf.: évfolyam
ford.: fordította
h.n.: hely nélkül
k.n.: kiadó nélkül
szerk.: szerkesztette
uó: ugyanő

A tanatológia több témakörét is érintő tanulmány-, riport- vagy esszékötetek

- Adamik Lajos, Jelenczki István, Sükösd Miklós* (szerk.) (1987): Mauzóleum. A halállal való foglalkozás. Bölcsész Index Centrál Könyvek, Budapest
- Albom, Mitch* (2000): Keddi beszélgetések életről és halálról (ford.: Sárközy Elga). Magyar Könyvklub, Budapest
- Blasszauer Béla* (1999): Az életvégi döntések. Kiszolgáltatottság, felelősség, hospice. SubRosa Kiadó, Budapest
- Fábián László* (1997): A fájdalom embere. Találgatások a halálról. Kráter Műhely Egyesület, Budapest
- Freud, Sigmund* (1991): A halálöszön és az életöszönök. Múzsák Kiadó, Budapest
- Galsai Pongrác* (1987): Egy hipochonder emlékiratai. Magvető Könyvkiadó, Budapest
- Illyés Gyula* (1996): Kháron ladikján. Windsor Kiadó, Budapest
- Jelenczki István* (1997): Tabernákulum, 1975-1995. Budapest Galéria
- Jung, Carl Gustav* (1997): Gondolatok az életről és a halálról. Kossuth Kiadó,

Budapest

- Juszt László, Zeley László* (1981): A halál egészen más? Medicina, Budapest
- Kunt Ernő* (1981): A halál tükrében. Magvető, Budapest
- Mészáros Emese* (1998): VÉGtelenül. Beszélgetések a halál közelségéről. Kéri & Halász Kiadása, Budapest
- Pilling János* (szerk.) (1999): A halál és a haldoklás kultúrantropológiája. SOTE, Budapest
- Pilling János* (szerk.) (1999): A haldoklás és a gyász pszichológiája. SOTE, Budapest
- Polcz Elaine* (1989): A halál iskolája. Magvető, Budapest
- Polcz Elaine* (1996): Éjjeli lámpás. Jelenkor Kiadó, Pécs (új kiadás: 1999)
- Polcz Elaine* (1998): Ideje a meghalásnak. Pont Kiadó, Budapest
- Popper Péter* (1999): Fáj-e meghalni? Saxum Kft., Budapest
- Rott Pál* (1996): Gondolatok életről - halálról. Kaposvár, Somogy Megyei TIT
- Szenti Tibor* (1994): A halál. Hódmezővásárhelyi Erzsébet Kórház és az „Életünkért, Egészségünkért, Hódmezővásárhely Lakosságáért Alapítvány”. Szeged - Hódmezővásárhely
- Széll Kálmán* (1983): Halálszemléletünk az ezredforduló orvostudományában. Az orvostudomány aktuális problémái, 52, Medicina, Budapest

Kultúrtörténet

- A halottkémlés kézikönyve. Gyakorlati útmutató halottkémek számára. Budapest, 1910
- Aries, Philippe* (1987): Gyermek, család, halál. (ford.: Csákó Mihály és Szapor Judit). Gondolat Kiadó, Budapest
- Kalla Zsuzsa* (szerk.) (1997): Kegyelet és irodalom. Kultusztörténeti tanulmányok. Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest
- Kozáky I.* (1936-1944): A Haláltáncok története I-III. Budapest
- Kultsar György* (1990): Az halálra való készületről rövid tanóság. (Eredeti megjelenés: Alsóindva, 1573). Válogatta és sajtó alá rendezte: Nyíri Sándor. Budapest, Ráday Gyűjtemény.
- Lakner Judit* (1993): Halál a századfordulón. MTA Történettudományi Intézete, Budapest

- Lavrin, Alekszandr* (1996): Ezeregy halál. Meghökkenítő esetek a halálozás történetéből. Nótárius Könyvkiadó, Budapest
- Magyar László András* (1989): Bevezetés a kísértetanba. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Nemere István* (1999): A kivégzések története. Alexandra Kft., Pécs
- Nemere István* (1998): Hogyan haltak meg? 15 híres ember utolsó órái. Laude Kiadó, Budapest
- P. Ferreres János* (1909): A valódi halál és a látszólagos halál tekintettel a szentségekre. Fisiologico-theologikus tanulmány (Ford.: Kanyó Gyula). Szabadka
- Pócs Éva* (1997): Élők és holtak, látók és boszorkányok. Mediátori rendszerek a kora újkor forrásaiban. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Santarcangeli, Paolo* (1980): „Pokolra kell annak menni...” Költők pokoljárása (ford.: Farkas Márta, Kepes Judit). Gondolat, Budapest
- Szabó Péter* (1989): A végtisztesség. Magvető, Budapest
- Sz. Farkas Jenő* (1989): Drakula vajda históriája. Akadémiai Kiadó, Budapest

Világvallások, ősi kultúrák halál- és túlvilágképe

Kereszténység

- Arató László* (szerk.) (1994): A túlvilág titkaiból. Márton Áron Kiadó Orsz. Lelkipásztori Intézet, Budapest
- Babos István* (1978): A betegek kenete. Teológiai Kiskönyvtár, Róma
- Balthasar, Hans Urs von* (2000): A három nap teológiája. Myterium Paschale. Osiris Kiadó, Budapest
- Boros László* (1998): A halál misztériuma. Az ember a végső döntés helyzetében (ford.: Gáspár Csaba László). Vigilia Kiadó, Budapest
- Bölcskei Gusztáv (vál. és ford.)* (1991): A halálon túl. Öt évezred filozofiai és teológiai válaszaiból. A Debreceni Református Theológiai Akadémia Etikai és Szociáletikai Szemináriumának füzetei. Debrecen
- Brincke G. R.* (é.n.): A túlvilágról. (ford.: Szabadi Gusztáv). Evangéliumi Kiadó, Budapest
- Fövennyessy János* (1923): „Temessük el a halottakat!” Temetési énekek ref. énekvezérek, tanítók, énekkarok, családok és gyülekezetek használatá-

- ra. Mezőkövesd
- Gerber, Samuel* (1997): Halál, hol a te fullánkod? Schafer, Ortwin: Halál, hol a te diadalod? Evangéliumi Kiadó, Budapest
- Glóner Rózsa* (1997): Halál helyett az élet kultúrája (Abortusz és eutanázia). K.n., Róma
- György Attila* (é.n.): Testvérünk a halál. Vigasztaló gondolatok szeretteink sírjánál. K.n.
- Gyűrű Géza* (1987): Istennek halunk meg (temetési szentbeszédek, elmélkedések). Ecclesia Kiadó, Budapest
- Hebert, Albert J., S. M.* (1995): Lázár, kelj fel! Ecclesia, Budapest
- Joni Earickson* (1996): Élet és halál dilemmája – súlyos betegek és családjuk döntése. Vigilia Kiadó, Budapest
- Kisfalusi János* (1996): Esküvői és temetési beszédek. Magánkiadás, h.n.
- Lohfink, Gerhard* (1992): Jézus utolsó napja. Nem a halálé az utolsó szó. Egyházforum, Budapest-Luzern
- Kremer, Jacob* (1991): A halottak jövője. A személyes feltámadás reménye a századok nyomán (ford: Ruzsicky Éva). Szent István Társulat, Budapest
- Lutzer, Erwin W.* (2000): Egy perccel a halál után. Előzetes kép végső úti célunkról, a Biblia szerint. Evangéliumi Kiadó, Budapest
- Lützel, Heinrich* (1943): A túlvilági élet vigasza. Herder Kaidás / Freiburg I. Br. és Bécs
- Makkai Sándor* (1918): A halál mysteriuma. Magyar Evangéliumi Keresztény Diákszövetség, Budapest,
- Mácz István* (1996): Veletek sírok, hogy velem reméljete (Levelek és elmélkedések halottainkról, halálunkról). Szent Gellért Egyházi Kiadó, Budapest
- Nagymihályi Géza* (1999): Eszkatológia és misztika a keresztény keleten. Művészettörténeti tanulmányok. M+Z 2000 Kft, Hajdúböszörmény
- Prohászka Ottokár* (1913): A túlvilág tornácaiban. Szociális Missió-Társulat, Budapest
- Sípos Ete Álmos* (1999): Lesz-e feltámadás, és ha igen, hogyan? Éjféli Kiáltás Misszió, Budapest
- Szenes László* (1986): Nincs már szívem félelmére. Megnyugvást keresőknek, gyász idején. Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest
- Szilhádi Sándor* (1998): Vigasztaló szó. Kálvin Kiadó, Budapest
- Trikál József* (1911): A lélek. Szent István Társulat, Budapest
- (sz.n)* (1915): Temetési énekek. Rövidített, néhány új énekkel megtoldott, igazított kiadás. Városi nyomda, Debrecen

(sz.n.): (1993): Temetési szertartáskönyv. Szent István Társulat, Budapest

(sz.n.): (1999): A halál után. „Kiválasztott magának már a világ teremtése előtt”.
Evangéliumi Kiadó, Budapest

Judaizmus

Grózinger Sándor (1999): Feltámadás a bibliai zsidóságban. Makkabi Kiadó, Budapest

Halász Nátán (szerk.) (1902): Kegyelet forrása. Pesti Chevra Kadisa

Raj Tamás (1998): Vigasztaljátok népemet. Gyászszokások, temetői imádságok, vigasztaló zsoltárok. Makkabi Kiadó, Budapest

Silberfeld Jakab (1999): Lélekvándorlás a zsidóságban. Makkabi Kiadó, Budapest

Keleti vallások és kultúrák

Bardo-tanítások. A halál és az újjászületés útja. Farkas Lőrinc Imre Kiadó, Budapest, 2000

Tibeti Halottaskönyv. (ford.: Hetényi Ernő). Háttér Kiadó, 1991

A köztes lét könyvei (ford.: Kara György). Európa Könyvkiadó, Budapest, 1986

Hindu Halottaskönyv (ford.: Hetényi Ernő). Trivium Kiadó, 1994

Kilépés a fénybe. Egyiptomi Halottaskönyv (ford.: Bánfalvi András). Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó, Budapest, 1994. ill. 2 rész: 1995

Perzsa halottaskönyv (ford.: Darabos Pál). Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó, Budapest, 1999

Khajjám, Omar (1997): A mulandóság mámora (szerk.: Steinert Ágota). Terebess Kiadó, Budapest

JISEI. Zen-szerzetesek és haiku költők versei a halál mezsgyéjéről. Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó, Budapest, 1994

Nagy Péter (1994): „... Vagy itten az ember csak öltözik át?” (A reinkarnáció gondolata keleten és nyugaton). Védikus Kultúráért Alapítvány, Budapest

Osho Rajneesh (1996): A halál, a képzelte ellenség. Amrita Kiadó, Budapest

Sri Chinmoy (1994): Halál és újjászületés (ford.: Sri Chinmoy Centre Bp). The Gol-

- den Shore Ezoterika Kft., Budapest
- Szögjal Rinpocse* (1995): Tibeti könyv életről és halálról (ford.: Sárközi Alice). Magyar Könyvklub, Budapest (második kiadás: 2000)
- Szögjal Rinpocse* (1997): Pillanatról pillanatra. Napi elmélkedések életről és halálról (ford.: Sárközi Alice). Officina Nova Magyar Könyvklub Bt., Budapest
- Szertartás a halottakért*. Tibeti halálmeditációk. (ford.: Bánfalvi András). Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó, Budapest, 1998
- Varga Edith* (1998): Napkorong a fej alatt. Akadémiai Kiadó, Budapest

Filozófia

- Balázs Béla* (1998): Halálesztétika. Papyrusz Book, Budapest
- Bettelheim, Bruno* (1988): A végső határ. Európa Könyvkiadó, Budapest
- Derrda, J; Kant, I.* (1993): Minden dolgok vége. Századvég Kiadó, Budapest
- Elias, Norbert* (2000): A haldoklók magányossága (ford.: Glavina Zsuzsa). Helikon Kiadó, Budapest
- Földényi F. László* (1990): A medúza pillantása. Lánchíd Kiadó, Budapest
- Kierkegaard, Sören* (1993): A halálos betegség. Budapest
- Maeterlinck, Maurice* (1993): A halál (ford.: Fehér Sándor). Karen, „Nagypapi nyomdájában”
- Platon* (1993): Szokratesz védőbeszéde. Adams Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest
- Platon* (1984): Phaidon. In: Platon összes művei I. Európa Könyvkiadó, Budapest
- Marcus Aurelius elmélkedései. Európa Könyvkiadó, 1974
- Seneca, Lucius Annaeus* (1967): Vigasztalások. Magyar Helikon Kiadó, Budapest (valamint: Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1993)
- Seneca, Lucius Annaeus* (1997): Az élet rövidségéről. Seneca Kiadó, Budapest
- Schopenhauer, Arthur* (1991): A világ mint akarat és képzet. Európa Könyvkiadó, Budapest
- Schopenhauer, Arthur* (1992): A halálról. A faj élete. A tulajdonságok öröklése. Hatágú Síp Alapítvány, Budapest
- Schopenhauer, Arthur* (é.n.): Szerelem, élet, halál. Göncöl Kiadó, Budapest
- Schopenhauer, Arthur* (1995): Pessimista írások (ford.: Lieberman Pál, Kec-

keméti György és Kecskeméti Pál). Farkas Lőrinc Imre Kiadó, Budapest

Néprajz, antropológia, temetkezés

- Balassa Iván* (1989): A magyar falvak temetői. Corvina, Budapest
- Balázs Lajos* (1995): Menj ki én lelkem a testből (Elmúlás és temetkezés Csíkszentdomokoson). Pallas-Akadémia, Csíkszereda
- Bosnyák Sándor* (1977, 1984): A bukovinai magyarok hitvilága I, II. MTA Néprajzi Kutatócsoport, Budapest.
- Czövek Judit* (1987): Halottlátók a magyar néphagyományban. A Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszékének kiadványa, Debrecen
- Csapó Julianna* (1977): A tarpai temetés. Honismereti kutatások Szabolcs-Szatmárban IV. Néprajz. Nyíregyháza
- Csernus-Lukács Lajos, Triff Viktor et al.* (1999): Budapesti temetők. Főpolgármesteri Hivatal Sajtó Osztály, Budapest
- Dobri Mária* (szerk.) (é.n.): A horvátnádáljai temető sírköve. Szegények Orvosa Körmendért Alapítvány, Körmend
- Dudás Ferenc, Hazafi Zoltán* (2000): Módszertani útmutató jegyzőknek a temetkezés helyi rendjének szabályozásáról. Perfekt Pénzügyi Szakoktató és Kiadó Rt., Budapest
- Emmer Edit* (szerk.) (1998-1999): Legyen akaratom szerint. k.n. (Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület?), Budapest
- Galamb Anett* (1999): Halottkultusz Besenyőtelek, Dormánd, Poroszló, Mezőtárkány községekben. MTA Politikatudományok Intézete, Budapest
- Hanák Péter, Szilágyi Erzsébet* (1979): Egy különös jelenség – a „halottlátó” a tömegkommunikációs eszközök tükrében és a közvéleményben. Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest
- Hermann István, ifj.* (1995): A pápai temetők története. Jókai Mór Városi Könyvtár, Pápa
- Hogya György* (1997): Adatok Veszprém város temetőinek történetéhez. Magánkiadás
- Hoppál Mihály, Novák László* (1982): Halottkultusz (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.). MTA Néprajzi Kutatócsoport, Budapest
- Juhász István* (2000): Kecskemét város temetői. Print 2000, Kecskemét

- Kamper, Dietmar; Wulf, Christoph* (szerk.) (1998): *Antropológia az ember halála után* (ford.: Balogh István). József Műhely Kiadó, Budapest
- Keszi-Kovács László* (1944): *A kolozsvári hóstátiak temetkezése*. Kolozsvár
- Kinics Miklós* (1948): *Nevettető fejfák. Derűfakasztó sírfeliratok. Édes részek*. Budapest
- Kissházy József* (1988): *Nevetés Fejfák* (1932-es miskolci kiadás reprintje). SZÁMALK Kiadói Főosztálya, Nyíregyháza
- Kormos Éva* (1996): *Albánia: az emberélet fordulói; halál, vallás, esküvő – átmeneti rítusok a balkáni társadalomban*. MTA Politikatudományi Intézet, Budapest
- Kovács András* (1995): *Útfélen fejfa*. Kriterion Kiadó, Bukarest
- Kovács Ákos* (szerk.): (1989): *Haláljelek*. Budapest, Liget Kiadó
- Kríza Ildikó* (1967): *A halálra táncoltatott lány. Egy magyar népballadacsoport vizsgálata*. Budapest
- Kríza Ildikó* (1993): *Felsőnyéki halotti búcsúztatók*. Budapest, MTA Néprajzi Kutatóintézet
- Kunos Miklós* (1948): *Nevettető fejfák*. Budapest
- Kunt Ernő* (1975): *Hiedelemrendszer és társadalmi parancs (A magyar népi halotti szokások társadalmi vonatkozásai)*. Visegrád
- Kunt Ernő* (1978): *Temetők az Aggteleki-karszt falvaiban*. Debrecen
- Kunt Ernő* (1987): *Az utolsó átváltozás. A magyar parasztság halálképe*. Gondolat Könyvkiadó, Budapest
- Kunt Ernő* (1983): *Temetők népművészete*. Corvina, Budapest
- Lajtha László* (1956): *Sopron megyei virrasztó énekek*. Budapest
- Lászlóffy Aladár, Kántor László* (1989): *Házsongárd*. Helikon Kiadó, Budapest
- „Már elmegyek az örömbé”*. László Márton - Pintyer Feri Marcika Halottaskönyve. Bonyhádi Székely Kör - Tolna Megyei Könyvtár, Szekszárd, 1994
- Moldován Domokos* (1982): *A halottlátó*. Gondolat Könyvkiadó, Budapest
- Molnár V. József* (1991): *Az emberélet fordulói. Születés, esküvő, halál a régi faluban*. Melius, Pécs
- Olasz Ferenc* (1975): *Fejfák*. Budapest
- Ökrösné Bartha Júlia* (1996): *Az anatóliai törökök temetkezési szokásai*. Kosuth Lajos Tudományegyetem Kiadója, Debrecen
- Pocsai Judit, Tóth László* (1990): *Csendes kertek. Néhány gondolat és tény a temetőkről*. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

- Radnócziné Kása Katalin* (1999): A budapesti temetők fasori felmérése. Budapesti Temetkezési Intézet Rt., Budapest
- Radó Dezső* (1987): A temető csendje (Riportok és meditációk a temetkezésről). Vízügyi Dokumentációs Szolgáltató Leányvállalat, Budapest
- Rácz Z., Varga K.* (1976): A gyászszertartásokról. Népművelődési Propaganda Iroda, Budapest
- Sápi L.* (1966): A régi debreceni temetők és síremlékek. Debrecen
- Sáros László, Váli Dezső* (1993): Tanú ez a kőhalom. Zsidó temetők Közép-Európában. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest
- Selendy Szabolcs* (szerk.) (1972): Temetőkert. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest
- Siliotti, Alberto* (2000): Az öröklét hajlékai. A világ leghíresebb temetkezési helyei. Gabo Könyvkiadó Kft, Budapest
- Siliotti, Alberto* (2000): Királyok Völgye. Théba templomai és temetői. Gabo Könyvkiadó Kft, Budapest
- Szapu Magda* (1984): Halotti szokások és hiedelmek a kaposszentjakabi oláh cigányoknál. MTA Néprajzi Kutatócsoport, Budapest
- Szekeres Ilona* (1995): Az emberélet fordulói – születés, házasság, halál – sajkazai népszokások. Magánkiadás, h.n.
- Szeléndy Szabolcs* (1972): Temetőkert – magyar és külföldi temetők története és művészete, fejfák, sírkövek, kolombáriumok, a temetőkert díszítése és ápolása, a tervezés feladatai, jogok és kötelezettségek, sírgondozási szolgáltatások, növényválasztási tanácsok. Budapest
- Szenik Ilona* (1996): Erdélyi és moldvai magyar siratók, siratóparódiák és halottas énekek. Kriterion Könyvkiadó, Kolozsvár - Bukarest
- Szöllősi Gyula* (főszerk.) (1980): Hajdú-Bihar temetőművészete. Hajdú-Bihar megyei Tanács Műemléki Albizottsága, Debrecen
- Tám László* (1999): Keresztek, szentek, kálváriák, temetők. A magyarországi németek szakrális emlékei. Pro Pannónia Kiadói Alapítvány
- Tárkány Szűcs Ernő* (1961): Vásárhelyi testamentumok. Budapest
- Tóth Ferenc* (1996): Makói temetők. Makói Önkormányzati Hivatal
- Trugly Sándor* (1994): Griffek és oroszlánok népe. A Rév-komáromi avar temető kincsei. Kalligram Kiadó, Bratislava
- Ujváry Zoltán* (1978): A temetés paródiája. Temetés és halál a népi játékokban. Debrecen
- Verrasztó Antal* (1996): Visszaszámlált évek. Az orosházi temetők története. Orosházi Evangélikus Egyházközség

- Virág Magdolna* (1994): Temetés a Tövisháton - haldoklóhoz, halotthoz kapcsolódó szokások három szilágysági faluban. Györffy I. Néprajzi Egy., Debrecen
- V. Kovács S. (szerk.): Tar Lőrinc pokoljárása. Középkori magyar víziók. Szépirodalmi, Budapest
- Wernei-Kronberger E.* (1933): Magyar középkori síremlékek. Budapest
- Wick Béla* (1920): Kassa régi temetői, templomai, kriptái és síremlékei. Kassa
- Wick Béla* (1933): Kassa régi síremlékei
- Wirth Péter, Jólesz László* (1985): Itt van elrejtve. Tokaj-hegylajzi zsidó temetők. Európa Könyvkiadó, Budapest
- Ziniel K.* (1955): A búcsúztató és a búcsúztató ballada összefüggései. Budapest
- Zontai Lajos* (1973): A kálvinizmus és a művészet Debrecenben. A debreceni temetők művészete. Debrecen

Halálközeli élmények

1. A halálközeli élmények kutatása

- Ács Géza, Pilling János, Zatik István* (1992): Meghaltam – és élek. Halál közeli élmények. Medicina, Budapest
- Árvai Attila* (1997): Halálközeli élmények magyar földön. Magánkiadás, Rekord Nyomdaipari Szolgáltató Kft, Miskolc (második, bővített kiadás: 1998)
- Hampe, Johann Christoph* (1992): A meghalás egészen más. Agapé, Újvidék (valamint: Lux Kiadó, Budapest, 1993)
- Moody, Raymond* (1983): Élet az élet után. Gondolatok a halál utáni életről. (ford.: Kisnemes János). Ecclesia, Budapest
- Moody, Raymond* (1989): A fényen túl. (ford.: Várhidy Gyula). Szent István Társulat, Budapest
- Ring, Kenneth* (1990): A Halált átélni – az Életet megnyerni. (ford.: Benkovics László). Szent István Társulat, Budapest
- Ring, Kenneth* (1993): Halálközeli élmények. A klinikai halál állapotának tudományos vizsgálata. (ford.: Béresi Csilla). Édesvíz Kiadó, Budapest

2. Beszámolók saját halálközeli élményekről

- Brinkley, Dannion* (1996): Megváltott a fény. Édesvíz Kiadó, Budapest
- Brinkley, Dannion* (1996): Megmentőm, a fény. Magyar Könyvklub, Budapest
- Brinkley, Dannion; Perry, Paul* (1998): A békét adó fény (ford.: Nagy Ágnes). Magyar Könyvklub, Budapest
- Eadie, Betty* (1994): Átölel a fény. Édesvíz Kiadó, Budapest (valamint: Magyar Könyvklub, Budapest, 1995)
- Jankovich István* (1992): Túléltem a halálatomat. Édesvíz Kiadó, Budapest
- Ritche, George* (1986): Visszatérés a holnapból (ford.: Votisky Éva). Ecclesia, Budapest

Haldokló betegek gondozása, hospice

- Baczak, Jacek* (1998): Egy éjszakai ügyeletes feljegyzései. (Ford.: Éles Márta). József Attila Kör – Jelenkor Kiadó, Budapest – Pécs
- Böszörményi Dalma* (szerk.) (1995): Súlyos betegen élni. Méltósággal meghalni. Hospic kézikönyv. Corvinus Kiadó, Budapest
- Dettre Gábor, Kathleen Gati* (1995): A színésznő és a halál. Hunnia Plusz Kft, Budapest
- Drazba, Joanna* (1998): A szempillák függönyén túl (ford.: Mustos Edit és Szumska Irena). Pont Kiadó, Budapest
- Feuer Mária, Fűri Anna* (1993): Az élet végső dolgai. Relaxa Kft, Budapest
- Feuer Mária* (1999): A nagy megpróbáltatás. Saxum Kft., Budapest
- Gots Antal* (1994): Ha embertársad haldoklik. Corvinus Kiadó, Budapest
- Hegedűs Katalin* (szerk.) (1994): Halálközelen. A haldokló és a halál méltóságáért. Magyar Hospice Alapítvány, Budapest
- Hegedűs Katalin* (szerk.) (1995): Halálközelen II. A haldokló és a halál méltóságáért. Magyar Hospice Alapítvány, Budapest
- Hegedűs Katalin* (szerk.) (1995): Lélektől lélekig. Súlyos betegek és haldoklók pszichés gondozása. SOTE Magatartástudományi Intézet – MAPET – Végeken Alapítvány, Budapest
- Hegedűs Katalin* (1999): Hospice alapismeretek. SOTE, Budapest
- Hegedűs Katalin* (2000): Az emberhez méltó halál. Oisris Kiadó, Budapest

- Hegedűs Katalin, Szy Ildikó* (szerk.) (2000): A terminális állapotú daganatos betegek palliatív ellátása. Szakmai irányelvek. Magyar Hospice Egyesület, Budapest
- Hennezel, Marie de* (1997): A meghitt halál. Európa Könyvkiadó, Budapest
- Hennezel, Marie de; Leloup, Jean-Yves* (1999): A halál művészete (Ford.: Tótfalusi Ágnes). Európa Könyvkiadó, Budapest
- Hennig, Kurt* (1996): Isten igéje – elkísér a halálban is: súlyos betegek, haldoklók mellett (ford. Szesztay Mária). Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója
- „Hospice beteggondozás” füzetek
- Hegedűs Katalin* (1. kiadás: 1996; 2., aktualizált kiadás: 1998): Hospice Magyarországon. Magyar Hospice Egyesület, Budapest
- Pilling Róbert* (1996): Súlyos betegek táplálkozása. Magyar Hospice Egyesület, Budapest
- Lévay Ádámné* (1996): Súlyos betegek mozgásterápiája. Magyar Hospice Egyesület, Budapest
- Borbényi Erika, Révész Istvánné, Kun Andrea* (1996): Súlyos betegek mindennapi gondozása. Magyar Hospice Egyesület, Budapest
- Ruzsa Ágnes* (1996): Bevezetés a palliatív terápiába. Magyar Hospice Egyesület, Budapest
- Debrecenyi Károly István* (1999): A spiritualitás mint híd. Magyar Hospice Egyesület Budapest
- Horváth Erzsébet* (1999): Szociális munka a hospice-ban. Magyar Hospice Egyesület, Budapest
- Kishalminé Bana Anna* (1999): Hospice nyilvántartási rendszerek. SOTE, Budapest
- Krasznai Éva* (szerk.) (1994): Otthoni Ápolás és Hospice Szolgálat. Országos Egészségbiztosítási Önkormányzat, Budapest (konferencia kiadvány, nyilvános forgalomba nem került)
- Kübler-Ross, Elisabeth* (1988): A halál és a hozzá vezető út. (ford.: Blasszauer Béla). Gondolat Kiadó, Budapest
- Nikelski, Hartmut* (1984): Keresztény segítségnyújtás haldoklóknak. Szent István Társulat, Budapest
- Reoch, Richard* (2000): A jó halálról. Holisztikus kalauz haldoklók és gondozók számára. Medicina Könyvkiadó, Budapest

Gyász

- Bakó Tihamér* (1996): Verem mélyén. Könyv a krízisről. Cserépfalvi, Budapest
- Erős Ferenc* (szerk.) (1994): Holocaust (A Thalassa című folyóirat tematikus száma). T-Twins Kiadó, Budapest
- Exley, Helen* (szerk.) (1999): A vigasz szavai (ford.: Cserna György). Alexandra Kiadó, Pécs
- Herényi Károly; Bakos Zoltán* (szerk.) (1994): Nemzeti gyász, 1993. dec. 12-18. Temise Kft, Budapest
- Kast, Verena* (1995): A gyász. Egy lelki folyamat stádiumai és esélyei. (Ford.: Mérei Vera). T-Twins Kiadó, Budapest
- Kast, Verena* (2000): Kötés és oldás (ford.: Liska Endre). Európa Könyvkiadó, Budapest
- Kiss Antal Jenő* (1992): „Ne sírj!”: Isten ígéje megvigasztal: a ravatal mellett. Debreceni Református Theológiai Akadémia, Debrecen
- Körner-Armbruster, Angela* (1998): Halva született, leány. (Fordította: Hajnal Krisztina). Európa Könyvkiadó, Budapest
- Müller, Wunibald* (1995): Gyász idején... (ford.: Nyiredy Maurus OSB). Benecs Kiadó, Pannonhalma
- Németh Tünde, Nyíri Magdolna* (szerk.) (1999): Gyász a szeretetben és a családban. NEVI Mentálhigiénés Program, Budapest (konferencia kiadvány, nyilvános forgalomba nem került)
- Oláh János* (1999): Judaisztika 1. Ünnepek, emléknapiak, gyász- és böjtnapok, nevezetes napok, 1999. Filum-Suliker Könyvkiadó
- Polcz Elaine* (2000): Gyászban lenni. Pont Kiadó, Budapest
- Uta Schlegel - Holzmann* (1995): Nincs több kettesben töltött esténk. (Családi állapota özvegy). Kálvin Kiadó, Budapest
- Tatelbaum, Judy* (1998): Bátorság a gyászhoz. (ford.: Jámbor Katalin). Pont Kiadó, Budapest
- Tegez Lajos* (1999): A halál árnyéka völgyében. Segítség gyászolóknak. Egy asszony vallomása. Kálvin Kiadó, Budapest
- Virág Teréz* (szerk.) (1997): Elhúzódó társadalmi traumák hatásának felismerése és gyógyítása. Animula Egyesület, Budapest
- Zseni Annamária* (szerk.) (1998): Megélni – túlélni. Pszichodráma a gyakorlatban II. Animula, Budapest

A gyermek és a halál

- Alex, Marlee és Ben* (1991): Nagypapa meg én és az elmúlás. Tankönyvkiadó, Budapest
- Nagy Mária Ilona* (1997): A gyermek és a halál. Pont Kiadó, Budapest
- Feuer Mária* (1994): Kapu. Halálosan beteg gyermekek rajzai. Nalors Grafika Kft., Vác
- Polcz Elaine* (1993): Meghalok én is? A halál és a gyermek. Századvég Kiadó, Budapest. (valamint: Osiris Kiadó, Budapest, 1995; Pont Kiadó, Budapest, 2000)
- Zachert, Christel; Zachert, Isabell* (1994): Belli. Várlak otthon, a Paradicsomban...! Belvárosi Könyvkiadó, Budapest

AIDS

- »*Fejed Benő*« (1992): Én és az AIDS (Magyar AIDS-esek vallanak). Golden Book Kiadó, Budapest
- Goudsblom, Johan et al.* (1994): Az AIDS-gondolkodás. Egy betegség társadalomrajza. MTA Szociológiai Intézet – T-Twins Kiadó, Budapest
- Hancock, G.; Carim, E.* (1987): Az AIDS társadalmi háttérrel. Gondolat Könyvkiadó, Budapest
- Kincaid, Jamaica* (1999): Öcsém halála. Helikon Kiadó Kft., Budapest
- Léderer Pál* (szerk.) (1994): Az AIDS-gondolkodás. T-Twins Kiadó, MTA Szociológiai Intézet, Max Weber Alapítvány, Budapest
- Sontag, Susan* (1990): Az AIDS és metaforái. Európa Könyvkiadó, Budapest
- (sz.n.) (1994): A koton filozófiája. AIDS és társadalom. T-Twins Kiadó, Budapest

Eutanázia

- Blasszauer Béla* (szerk.) (1984): A jó halál. Gondolat Könyvkiadó, Budapest
- Blaszauer Béla* (1997): Eutanázia. Medicina, Budapest

- Evangelium Vitae. II. János Pál pápa Az élet evangéliuma kezdetű enciklikája (ford.: Diós István). Szent István Társulat, Budapest
- Hegedűs Katalin (szerk.) (1993): Orvosetikai dilemmák I-II. TIT, Budapest
- Kéthely Sándor (1924): Az öngyilkosság és az euthanasia. Dunántúl Könyvkiadó és Nyomda RT., Pécs
- Peck, Scott M. (1999): A lélek tagadása. Az eutanázia és a halál spirituális és orvosi szemszögből. Édesvíz Kiadó, Budapest

Halálbüntetés

- Dülmen, Richard van (1990): A rettenet színháza. Ítélezési gyakorlat és büntőrituálék a kora újkorban. Századvég Kiadó - Hajnal István Kör, Budapest
- Firon András (1991): Káinbélyeg. Nyugdíjazzuk-e végleg a hóhért? Panoráma, Budapest
- Sípos Ete Álmos (1999): Halálbüntetés: igen vagy nem? Éjféli Kiáltás Misszió, Budapest
- Szemere Bertalan (1990): A büntetésről és különösebben a halálbüntetésről. Halálbüntetést Ellenzők Ligája

Ezoterikus írások, misztika, okkultizmus

- Aubyn, Lorna St. (1994): A gyógyító halál. Ariadne Gaia Alapítvány, Budapest
- Bó Yin Rá (1997): A túli világ könyve. Püski, Budapest
- Boar, Roger (1992): A világ legnagyobb kísértetei. Új Vénusz Könyvkiadó Kft, Budapest
- Cavendish, Richard (1995): Démonok, kísértetek, szellemek. Magyar Könyvklub Bt, Budapest
- Dethlefsen, Thorwald (1996): Az újjászületés élménye. Gyógyítás reinkarnációval (ford.: Hajós Gabriella). Magyar Könyvklub, Budapest
- Dethlefsen, Thorwald (1996): Élet az élet után. A lélek halhatatlan (ford.: Farkas Tünde). Magyar Könyvklub, Budapest

- Enel, Salve* (1998): Túlvilági élmények (Mit érez a haldokló?). Dávid Könyvkiadó, Szeged
- Evola, Julius* (1997): A megvalósítás és a halál utáni akciók. Krinémbara Minorim
- Fiore, Edith* (é.n.): Nyugtalan holtak (ford.: Angster László). Agykontroll Kft., Budapest
- Goldberg, Bruce* (1996): Előző életek, jövőző életek - hipnózis, reinkarnáció, karma. Édesvíz Kiadó Kft, Budapest
- Gyöngyösi Anna, Szabó Szilád* (1999): Sok életem, sok halálom. Horizont Kiadó, Budapest
- Hall, Judy* (1999): Reinkarnációs terápia. Bionergetic Kft, Piliscsaba
- Jankovich István* (1998): Reinkarnáció. Valóság-e az újjászületés? Édesvíz Kiadó Kft, Budapest
- Josikava, Eidszi* (é.n.): Az élet és a halál útja. Édesvíz Kiadó, Budapest
- Langley, Noel* (1999): Cayce a reinkarnációról. Édesvíz Kiadó Kft., Budapest
- Leadbeater, Charles Webster* (1996): Élet a halál után és ahogyan ezt a teozófia kifejti. Magyar Teozófiai Társulat, Budapest
- Misraki, Paul* (1995): A halál utáni élet. LAP-ICS Kiadó, Budapest
- Moody, Raymond; Perry, Paul* (1995): Kedves kísértetek (Ford.: Molnár Simon). I.P.C. Könyvek, Budapest
- Murphet, Howard* (1993): Túl a halálon. Édesvíz Kiadó, Budapest.
- Randall, Neville* (1992): Élet a halál után (Szellemvilág, mennyország, visszatérés) (ford.: Vangel Tibor). Édesvíz Kiadó, Budapest
- Rátai János* (1988): A szellem kalandjai. Minerva, Budapest
- Rijckenborgh, Jan van* (é.n.): Az élet és halál misztériuma. Magyarországi Arany Rózsakereszt Vallásközösség (ill.: átdolgozott kiadás „Élet és halál rejtélye” címmel 1997-ben, ugyanezen kiadónál)
- Schiebeler, Weerner* (1997): A gyász hatása az elhunytakra. Szellemi Búvárok Egyesülete, Budapest
- Steinpach, Richard* (1993): Hogyan élünk a halál után? A Stiftung Gralbotschaft Kiadója, Stuttgart
- Swedenborg, Emanuel* (1993): Menny és pokol – látottak és hallottak szerint. Kállai Könyvkiadó, Debrecen
- Szabó Judit* (2000): Hazatérés. A lélek útja a halál után. Magánkiadás
- White, John* (1995): Az elmúlás misztériuma (Ford.: Varga Orsolya). Édesvíz Kiadó, Budapest

Whitton, Joel L.; Fisher, Joe (1995): Létköz (ford.: Angster László). Agykontroll Kft, Budapest

TANULMÁNYOK ÉS KÖNYV FEJEZETEK

A halálról általában

- A szép öregségről és a jó halálról. *Vigilia*, 1995, 7. szám, 481-514
- Barabás Zoltán* (1985): Gondolatok a halálról. *Élet és Tudomány Kalendárium*, 292-299
- Bárdos György* (1995): Hadász öble, Kharón folyója... avagy gondolatok a halálról. *Természet Világa (Természettudományi Közlöny)*, 126 (4): 160-164
- Benedek István* (1974): Korszerű elmélkedés a halálról. In: uő.: *Pusztába kiáltott szó*. Budapest, 386-389
- Buda Béla* (1998): A tanatológia és szakirodalma Magyarországon. [Magyar Tudomány](#), 43 (12): 1527-1530.
- Hillman, James* (1993): A halálélmény (ford.: Kodolányi Gyula). *Magyar Szemle*, 2 (1): 48-62
- Jelenczki István* (1993): „...Öljük életünk lehetőségeit...” Beszélgetés Papp Lajos szívsebész professzorral. *Esély*, 5. szám, 90-103
- Kunt Ernő* (1978): A halál tükrében. *Új Írás*, 18 (3): 64-82
- Kunt Ernő* (1982): Halál, kultúra, társadalom. *Világosság*, 23 (6): 358-361
- Lakner Judit* (1990): Tanatológia. *Valóság*, 9. szám
- Polcz Alaine* (1978): A halál iskolája. *Valóság*, 8. szám, 63-77
- Polcz Alaine* (1992): A halál idején. *Alföld*, 43 (12): 43-48
- Ribár János* (1994): Reménység az élőknek – halálkutatás. *Bárka*, 1-2: 16-24
- Széll Kálmán* (1996): Hagyomány és korszerűség halálközelben. *Magyar Bioetikai Szemle*, 2 (2-3): 33-40
- Széll Zsuzsa* (1975): Kérdőjelünk a halál. *Világosság*, 16 (11): 691-697
- Szikra Dorottya* (1994): Hit és AIDS. *Esély*, 6. szám, 83-90
- Tábit Sarolta* (1998): „Az elmúlás misztériuma”. A halálhoz való közeledés új kezdeményezései. *Komplementer Medicina*, 2 (11): 10-15

- Tenczer Tamás* (1994): A halál mint társadalmi probléma. *Esély*, 6. szám, 77-82
- Ullicska László* (1994): A halál utolsó „nagy korszaka”. *Esély*, 6. szám, 63-67
- Végh János* (1992): Ars moriendi, a jó halál. *Lege Artis Medicinae*, 2 (11): 1090-1091
- Végh Katalin* (1994): A modern ember viszonya a halálhoz. *Esély*, 6. szám. 68-76

Kultúrtörténet

- Aries, Philippe* (1977): A halál iránti attitűdjeink – a fejlődés főbb állomásai és értelmezése. *Mérleg*, 13 (4): 339-354
- Bachofen J. J.* (1978): A sírszimbolika. In: A mítosz és az ősi társadalom. Budapest, Gondolat Kiadó, 23-96. (Eredeti megjelenése: 1859 Basel)
- Berta Péter* (1996): A körülállók teendői. *Pompeji*, 7 (3-4): 325-338.
- Décsi L.* (1924): A magyar haláltáncról. *Magyar Bibliophil Szemle*, 1: 19-27
- Füves Ödön* (1967): A nyitott koporsóval való temetés megtiltása 1811-ben. *Communicationes ex Bibliotheca Historiae Medicae Hungarica (Az Országos Orvostörténeti Könyvtár Közleményei)*, 42, 246
- Füves Ödön* (1974): A temetés időpontjának szabályozása (1795). *Orvostörténeti Közlemények*, 73-74, 237
- Horányi Ildikó* (1995): A halál perszonális ábrázolása a középkor művészetében. *Valóság*, 38 (12): 31-48
- Horányi Ildikó* (1997): Tetszholtak, élve eltemetettek (Esetleírások a magyarországi teszthalál-irodalom alapján). *Kharón*, 1 (1): 39-69
- Horányi Ildikó, Magyar László András* (1998): Halálos szerelem. *Mors in actu. Világosság*, 39 (7): 64-80
- Horányi Ildikó* (1998-1999): A haldokló betegek gondozásánál betöltött lelkipásztori szerepkör megváltozása. *Kharón*, 2 (4), 35-53
- Horányi Ildikó* (1999): A nagy járványok hatása a halotti rítusokra és a gyászreakciókra. *Kharón*, 3 (3): 71-100
- Horváth József* (1991): „Tudnám bizonyos voltát, de bizonytalan idejét”. Halálra készülés a XVII-XVIII. századi végrendeletek tükrében. *Műhely*, 14 (3), 17-21
- Józan Péter* (1978): A halállal szembeni magatartás változása a középkortól napjainkig. *Orvosi Hetilap* 119 (32): 1971-1978

- Kovács Zoltán* (1993): A haláltánc. *Lege Artis Medicinae*, 3 (8): 796-799
- Kozáky István* (1926): A középkori Haláltánc keletkezéstörténete. *Egyetemes Philológiai Közlöny*, 4. szám: 1-24
- Kristóf Ildikó* (1999): „Rendeld el házadat, mert meghalsz”. A végrendelet készítés normái és formái a 16-17. századi magyarországi falvakban és mezővárosokban. In: Benedek Katalin – Takács Eszter (szerk.): *Démonikus és szakrális világok határán*. MTA Néprajzi Kutatóintézet, Budapest
- Nagy Ilona* (1991): Nincs szömvévalogatás. Mítoszaink a halálról. *Liget*, 4 (3): 117-122
- Oravec Róbert* (1998-1999): Identitás és halál. *Kharón*, 2 (4): 27-33
- Paczolay Péter* (1982): „Halál, hol a te győzelmed?” Halálszemlélet a középkorban. *Világosság*, 23 (1): 24-31
- Pais István* (1962): A halottkultuszról. *Világosság*, 10
- Pais István* (1963): A halottkultusz eredete. *Világosság*, 10
- Pellei Ilona* (1995): Vázlatképek a vigasztalásra. (Mítoszok és vallások halálképe). *Lege Artis Medicinae*, 5 (4): 397-402
- Szerbák Elek* (1980): Halál, temetés és búcsúztatás a XIX. század eleji Magyarországon – különös tekintettel az orvostörténeti adatokra. *Orvostörténeti Közlemények*, 1980, 89-91: 175-190
- Trócsányi Zoltán* (1987): Tetszhalottak. In: *uő: Magyar régiségek és furcsaságok*, 93-107. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Minerva szerkesztősége - Helikon Kiadó, Budapest (reprint)
- Túry Ferenc* (1992): Halotti tor – halálszimbólumok az étkezésben és az evészavarokban. *Végeken* 3 (2): 3-7
- Végh János* (1992): *Ars Moriendi*, a jó halál. *Lege Artis Medicinae*, 2 (11): 1090-1091

Világvallások, ősi kultúrák halál- és túlvilágképe

Kereszténység

- Balázs Sándor* (1969): Optimista elmélkedés a halálról. *Világosság*, 10 (1): 28-30
- Bernáth Miklós*: *Túlvilág a Bibliában*. IMIT évkönyv, Budapest, 1911. 27-50

- Bolberitz Pál* (2000): Tanatológia és eszkatológia. *Jel*, 12 (7): 3-6
- Böszörményi Zoltán* (1979): A haldoklás és a halál. *Új írás*, 19 (5): 87-97
- Bresnahan, J. F. SJ* (1996): Meghalni katolikus módon. *Mérleg*, 32 (3): 282-286
- Fél Edit* (1985): Margit és a halál. *Vigilia*, 50 (11): 865-871
- Greshake, G.* (1977): A halál és feltámadás. *Mérleg*, 13 (4): 355-369
- Gyökössy Endre* (1986): Szemben a halállal. In: uő: Magunkról magunknak. Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 184-196
- Kisfalusi János* (1995): Az ember halála és temetése. In: uő: Ünnepi népszokások a Keleti Egyházban. Magánkiadás, h.n., 61-94. o.
- Kiss I.* (1980): Halálfélelem. *Vigilia*, 45 (11)
- Kovács János* (1979): Halál, hol a te fullánkod? *Forrás*, 11 (5): 51-61
- Németországi Evangélikus Egyház Hivatala – Német Püspöki Kar titkársága (1996): Meghalni – az élettől körülölelve. *Mérleg*, 32 (3): 296-300
- Pais István* (1961): A lélekhit és vallási túlvilág. *Világosság*, 11.
- Szabó Ferenc* (1972): A halál teológiája. *Vigilia*, 11: 737-744
- Walter, R.* (1996): Egyházközösségek az életért. A hospice-mozgalom törekvése és a megújult lelkigondozás látomása. *Mérleg*, 32 (3): 287-289
- Weizsacker, C. F.* (1977): A halál küszöb (Gondolatok a halálprobléma vallási és teológiai szemléletéről). *Mérleg*, 13 (4): 320-338
- (sz. n.) (1993): A halál mibenlétéről és a vele kapcsolatos egyetlen reményeségről. In: *Mit mond a Biblia...* (összeállította: Vankó Zsuzsa), 141-158. Bibliaiskolák Közössége, Budapest

Judaizmus

- Flesch Ármin* (1911): A halál zsidó szempontból. *IMIT évkönyv*, Budapest, 122-142
- Jólesz Károly* (é.n.): A gyász. In: uő: *Miért? Zsidó törvények és szokások magyarázata*. Copyright Kiadó és Nyomda,
- Oláh János* (1998): Mindennek rendelt ideje van II. *Lauder Javne*, Budapest, 32-36.
- Oláh János* (2000): A halál zsidó szempontból a bibliai és talmudi források alapján. *Kharón*, 4 (1-2): 91-101
- Lőwy Tamás* (1990): A bölcsőtől a koporsóig. In: *Raj Tamás* (szerk.): *Halljad*

- Izrael. A zsidó vallás alapjai. Magyar Izraeliták Országos Képvisellete, Budapest
- Rosenberg Leopold (1996): A gyászesettel kapcsolatos törvények. In.: uő. A zsidó vallás törvényei. Makkabi Kiadó, Budapest, 91-110
- Scheiber Sándor (1942): A halottas sófárfúvás és a hét körmenet. Múlt és Jövő, 11-12

Filozófia

- Ancsel Éva (1969): Részvét és megrendülés. Világosság, 4
- Csejtei Dezső (2000): Az egzisztenciálfilozófiák haláltipológiájáról. Kharón, 4 (1-2): 102-113
- Csejtei Dezső, Juhász Anikó (1996): Schopenhauer a halálról. Pompeji, 7 (1): 121-137
- Csejtei Dezső, Juhász Anikó (1996): A civilizált halál. Reflexiók Norbert Elias esszéje kapcsán. Pompeji, 7 (3-4): 303-310
- Csejtei Dezső, Juhász Anikó (1997): A fiktív lény halála. Tiszatáj, 51. évf., 28-33
- Elias, Norbert (1996): A haldokló magányosságáról korunkban (ford.: Csejtei Dezső és Juhász Anikó). Pompeji, 7 (3-4): 254-302
- Hamvas Béla (1943-44): Halottasének. Forrás, 7. szám, 77-80
- Szombath Attila (1994): A halál metafizikája. Magyar Filozófiai Szemle, 38 (5-6): 633-670
- Whitebook, Joel (1995): A Thanatosz valósága: Lacan elemzése az énről (ford.: Ülkei Zoltán). Thalassa, 6 (1-2): 19-35

Néprajz, antropológia, temetkezés

- Albert István (1901): Halotti szokások a baranyai Hegyhát vidékén. Ethnographia, XII: 25-32
- Ács Anna (1991): „A halott hazajön a temetőből”. Múzeumi Diárium: 20-22
- Bakay K. (1978): Honfoglalás- és államalapításkori temetők az Ipoly mentén. Studia Cumitatensia, 6.
- Balassa Iván (1945): A magyar gyászszínek kérdéséhez. Ethnographia, 56.

évf. 69-70

- Balassa Iván* (1949): A magyar temetőkről. *Folio Ethn.* I: 103-126
- Balassa Iván* (1973): A magyar temetők néprajzi kutatása. *Ethnographia*, 84 (3): 225-242.
- Balázs Lajos* (1998): Hogyan hal meg a csíkszentdomokosi parasztember? Ki-békülés Istennel. *Kharón*, 2 (3): 27-36
- Balogh József* (1928): A „lakodalmas temetés” Aranyánál. *Ethnographia*, 39. évf.: 39
- Baloghy Dezső* (1900): A magyar halotti szokások pogány hagyományaihoz. *Ethnographia*. 11. évf., 190
- Banner János* (1914): Jászberényi sírkeresztek. *Néprajzi Értesítő*, 15. évf., 98-108
- Barna Gábor* (1973): Halottlátók Borsodban. A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, 12: 109-113
- Bálint Cs.* (1969): A honfoglalás kori lovastemetkezések néhány kérdéséhez. In: Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 1969. Szeged, 107-114
- Bálint Sándor* (1946): A halálhoz és a temetéshez fűződő szegedi néphagyományok. *Az Alföldi Tudományos Intézet Évkönyve, 1944-45*, Szeged, 58-69
- Bán A.* (1906): Falvak, épületek és temetők Karjala végvidékein. *Néprajzi Értesítő*, 7. évf., 263-275
- Bátky Zsigmond* (1904): Adatok a kopjafákhoz. *Néprajzi Értesítő*, 5. évf., 107-110
- Bátky Zsigmond* (1911): Adatok a fehér gyászviselethez. *Ethnographia*, 22. évf., 33, 101
- Beck Zoltán* (1965): Temetkezési szokások Orosházán. A Szántó Kovács János Múzeum Évkönyve (1963-64), 439-450 (Orosháza)
- Beck Zoltán* (1974): A halottak hűsvétja a kétegyházi románoknál. In: *Népszokások Békés megyében*. Békéscsaba
- Belényesi Márta* (1958): Somogyi adatok a halottsiratás és a halotti tor történetéhez. *Néprajzi Közlemények*, 3 (4): 338-344
- Bene L.* (1905): Kalotaszegi fejfák. *Erdély*, 118-121 (Kolozsvár)
- Bencsik János* (1970): Adatok a Hajdúságból a temetkezés szokásának és hiedelemanyagának gyűjtéséhez. *Déri Múzeum Évkönyve*, Debrecen, 429-446
- Berze Nagy János* (1911): A zászlós kopjafa emlékei Hevesben. *Ethnographia*,

22. évf., 124-125
- Berze Nagy János* (1943): Kővel, gallyal behányt halmok. *Ethnographia*, 54. évf., 251-252
- Béres András* (1973): Halottak húsvétja. Temetkezési szokások a régi Bihar megyében. *Ethnographia*, 84. évf., 345-367
- Biczó Ilona* (1912): Nagykőrösi fejfák. *Néprajzi Értesítő*, 9. évf., 166-173
- Biczó Ilona* (1912): A kosdi temető. *Néprajzi Értesítő*, 13. évf., 69-84
- Bondár Ferenc* (1982): Halállal kapcsolatos hiedelmek. *Folklór Archívum*, 14. évf., 37-39
- Bosnyák Sándor* (1980): A halál. *Folklór Archívum*, 12. évf., 218-229
- Bosnyák Sándor*: A halál országa. Az öregek önkéntes halála. *Kharón*, 3 (1-2): 123-130
- Bosnyák Sándor* (2000): A lészpedi látóleán, aki Isten csókját hordozza az arcán. *Kharón*, 4 (1-2): 62-90
- Burgyán Miklós* (1972): Magyarországi szív alakú sírjelek. *Ethnographia*, 83. évf.
- Cholnoky Viktor* (1910): A temető esztétikája. *A Ház Művészeti Folyóirat*, 8-9. szám
- Czebély Lajos* (1992): Halottas szokások és hiedelmek Visken. *Néprajzi Látóhatár*, 1 (1-2): 148-154
- Csalog József* (1940): A sárközi református temetők ember alakú fejfái. *Néprajzi Értesítő*, 32. évf., 381-385
- Csalog József* (1950): A hazajáró halottak elleni védekezésnek egy különös esete Gerjénből. *Ethnographia*, 61. évf., 231-233
- Csalog József* (1957): A szentesi református temető gombfái. *Néprajzi Értesítő*, 68. évf., 203-210
- Császi Irén* (1992): Temetkezési szokások Páskaházán. In: *Tanulmányok Faggyas István tiszteletére. KLTE Néprajzi Tanszék, Debrecen*, 109-130
- Cservenyák László* (1991): Az emberi élet utolsó fordulója. A halál és a temetés szokásai Nyírcsaholyban. *Múzeumi kurír*, 61 (7:1): 30-33.
- Csete Balázs* (1942): Temetés a kalotaszegi Nyárszón. *Ethnographia*, 53. évf. 200-215
- Csiszár Á.* (1965-1966): A hazajáró lélek. A beregi nép lélekhitéből. A nyíregyházi Jósza András Múzeum Évkönyve, VIII-IX, 159-201
- Dankó Imre* (1975): A hajdúböszörményi temetők költészete. *A Hajdúsági Múzeum Évkönyve*, II, 285-294

- Dankó Imre* (1976): Adatok a „lábtúl való fa” elterjedéséhez. *Múzeumi Kurír*, 3 (2): 32-35
- Dégh Linda* (1957): Adalék a „hálás halott” epizód mesei és mondai formálódásához. *Ethnographia*, 68. évf., 307-318
- Dienes I.* (1963): Honfoglalóink halottas szokásának egyik ugor kori eleméről. *Archeológiai Értesítő*, 90 (1): 108-112
- Diószegi Vilmos* (1953): Nem halt meg, csak elrejtett... A Néprajzi Múzeum Adattárának Értesítője, 1, 42-44
- Diószegi Vilmos* (1956): A novaji tudósasszony. *Néprajzi Közlemények I*, 58-77
- Domanovszky György* (1936): Bereg megyei fejfák. *Néprajzi Értesítő*, 28. évf., 91-98
- Domanovszky György* (1937): Fejfák Szatmár és Szabolcs megyéből. *Ethnographia*, 29. évf., 423-437
- Dömötör Sándor* (1927): A halál országa (mese). *Ethnographia*, 38. évf., 265-266
- Dömötör Sándor* (1959): Az abádszalóki temető süveg alakú fejfái. *Jászkunság*, 179-182
- Dömötör Sándor* (1960): Abádszalóki fejfa-díszítések. *Index Ethn.* 81-94
- Ecsedi István* (1929): Siratóénekek Hajdúszoboszlóról. *Ethnographia*, 40. évf., 113-116
- Ecsedy I.* (1978): A magyarországi „Attila sírja” - hagyomány keleti háttéréről. In: Hoppál M., Istvánovits M. (szerk.): *Mítosz és történelem. Előmunkálatok a magyarság néprajzához 3.* Budapest, 64-77
- Erdész Sándor* (1968): Fejfaírók a szatmári Erdőháton. *Ethnographia*, 89. évf., 201-224
- Erdész Sándor* (1977): A „nevető fejfák” kérdéséhez. In: *Előmunkálatok a magyarság néprajzához 1*, 163-167
- Ébner László* (1902): Temető-fejfa, kopjafa. *Néprajzi Értesítő*, 3. szám
- Fejős Zoltán* (1979): Az átmeneti rítusok. *Ethnographia*, 90 (3): 406-414
- Felföldi László* (1976): Keresztelő, lakodalom, temetés Kisteleken. In: *Tanulmányok Kistelek történetéből és népeletéből. Kistelek*, 423-466
- Fekete J.* (1910): Tudósasszonyok. *Ethnographia*, 21. évf., 291-292
- Felhősné Csizsár Sarolta* (1992): A fejfa szerepe a Beregi-Tiszahát halottkultúrájában. In: *Kultúra és tradíció 1. HOM, Miskolc*, 167-171
- Ferenczi Imre* (1959): Adatok a látó (néző) alakjához. *Ethnographia*, 70. évf.
- Ferenczi Imre* (1965): Egy temetési rítus magyar párhuzamai és történeti

- összefüggései. Néprajz és Nyelvtudomány, IX. (Szeged)
- Fettich Nándor* (1956): Az ember formájú életfáról. Index Ethnographicus
- Fél Edit* (1935): Adatok a gyászszínekhez és párhuzamok. Ethnographia, 46. évf., 6-7
- Fél Edit* (1940): Újabb adatok a zöld gyászszín magyarországi előfordulásához. Néprajzi Értesítő, 32. évf., 417
- Fodor I.* (1970): A sírszobrok kérdéséhez. Folia Archeologica, 21. évf., 113-125
- Fodor I.* (1972): Újabb adatok a bánkúti sír értékeléséhez. Folia Archeologica
- Földvári Zsigmond* (1970): Kopjafák a kiskunlacházi református temetőben. A ceglédi Kossuth Múzeum Adattára
- Fülöp Katalin* (1992): Kalendáris szokások Páskaházán. In: Kultúra és tradíció 1. HOM, Miskolc, 305-309
- Fülöp Imre* (1902): Temetőfejfa, kopjafa. Néprajzi Értesítő, 3. évf., 61-63
- Fülöp Lajos* (1969): A születés, házasság és halál szokásai Gyöngyöspatán. Múzeumi Füzetek, 10 (Gyöngyös)
- Füves Ödön* (1967): A pesti görögök temetkezése. Communicationes ex Bibliotheca Historiae Medicae Hungarica (Az Országos Orvostörténeti Könyvtár Közleményei), 43, 164-166
- Gaál György* (1980): Házsongárdi pantheon. In: Korunk évkönyve, Kolozsvár, 247-281
- Gazda József* (1992): Árnyékodba lefeküdtem. Elmúlás és halál. Forrás, 21 (1): 61-73
- Gál Kálmán* (1895): Temetési szokások a Nógrád mellett. Ethnographia, 6. évf., 222-226
- Gárdonyi Géza* (1906): A halottas tánc. Ethnographia, 17. évf., 251-253
- Gönczi Ferenc* (1903): A lükő és fejfa Göcsejben. Néprajzi Értesítő, 4. évf., 140-145
- Gönczi Ferenc* (1942): A halottnak nyitott koporsóba való temetése. Ethnographia, 52. évf., 234
- Györffy István* (1907): Nagykunsági fejfák. Néprajzi Értesítő, 8. évf., 94-105
- Herkely Károly* (1937): A matyók betegsége és halála. Ethnographia, 48. évf., 181-187
- Honti János* (1936): Mesék és mítoszok a halálról és a halhatatlanságról. Ethnographia, 47. évf., 34-59, ill: Válogatott tanulmányok, Budapest, 1962, 265-272

- Hoppál Mihály* (1997): Halálélmények a sámánizmusban. *Kharón*, 2 (1): 27-38
- Hutás Magdolna* (1955): A ravatal. *Magyar Nyelv*, 92
- Illyés Endre* (1941): A sírgöröngy rejtelmek a beregi néphitben. *Debreceni Képes Kalendárium*, 74-76
- Imreh Pál, Hoppál Mihály* (1977): Fejfák és temetők Erdélyben. *Folklor Archivum*, 7: 5-77
- Ipolyi Arnold* (1854): Halál utáni állapot. Temetés. In.: uő.: *Magyar Mythologia* 358-390, ill. 548-570. *Heckenast Gusztáv*, Pest, ill. reprint: *Európa Könyvkiadó*, Budapest, 1987
- Istoánovits M.* (1976): Sirató és munkadal. A grúz „mtibluri”. *Ethnographia*, 4. szám
- Jankulov Borisláv* (1914): Magyar temetők a balkán félszigeten. *Ethnographia*, XXV
- Jaschik Álmos* (1927): Néprajzi barangolások. Isaszegi sírkeresztek. Az albertirszai temető. *Magyar Iparművészet*, 30.
- Juhász Ágnes* (1976): A halott-tettetés szokása Vizsolyban. *HOM közleményei*, 15, Miskolc, 77-78
- Jung Károly* (1980): A kiházásítatlanok koronája. *Ethnographia*, 91. évf., 79-98
- Jung Károly* (1992): A kiházásítatlanok halotti koronája. Adalékok a halott lakodalmanak kérdéséhez a jugoszláviai, vajdasági magyarság hagyományvilágában. In: *Köznapok és legendák. Forum, Újvidék*, 45-69
- Jung Károly* (1992): A haláljósítás és a halál előjelei a jugoszláviai magyarság hagyományvilágában. In: *Köznapok és legendák. Forum, Újvidék*, 70-77
- Kallós Zoltán* (1978): Siratóénekek és keservesek. *Forrás*, 9. szám, 34-41
- Katona Imre* (1973): A pápai bencés templom kriptája. *Orvostörténeti Közlemények*, 66-68, 109-127
- Katona Imre* (1978): A magyar halottas költészet tiszta és átmeneti műfajai. *HITK*, 35, 25-34
- Katona L.* (1912): Túlvilági látomások codexeinkben. In: *Irodalmi tanulmányok II.* Budapest, 101-125
- Kálmán Ödön*: A gyászruha színe a zsidóknál. In: *IMIT évkönyv*, Budapest, 1937, 314. o.
- Kálmány Lajos* (1912): Halottas tánc. *Ethnographia*, 23. évf., 292-294
- Károly S. László* (1977): „Jaj, nekem szomorú életem!” A szövegformák főbb típusai siratóénekeinkben. In: *Népi kultúra – népi társadalom IX.* Budapest, 307-329

- Késmárki Julianna* (1989): Az emberi élet fordulói: a halálhoz és a temetkezéshez fűződő szokások Sükösdön. Eötvös József Tank. Főisk. tud. közlem., 3:48-61.
- Kiss Eszter* (1928): Siratóversek (Hajdúnánás). *Ethnographia*, 39. évf., 115-117
- Kiss Eszter* (1932): Hajdúnánási temetkezési szokások. *Ethnographia*, 42. évf., 37-40
- Kiss Lajos* (1906): Magyar fejfák, bálványfák. *Magyar Iparművészet*, 9.
- Kiss Lajos* (1920): Hódmezővásárhelyi temetkezési szokások. *Ethnographia*, 31. évf., 80-94
- Kiss Lajos* (1926): Színes és virágos koporsók Nyíregyházáról. *Néprajzi Értesítő*, XVIII, 27-28
- Kiss Lajos* (1966): Zenetörténeti emlékek a szlavóniai virrasztó énekekben. *Ethnographia*, 77. évf., 151-211
- Kiss Lajos* (1976): Temető. *Magyar Nyelvőr*, 100. évf., 458-461
- Kiss Lajos, Rajeczky B.* (1966): Siratók. In: *A Magyar Népzene Tára*, V, Budapest
- Kiss M.* (1973): A Buda környéki szerbek halotti emlékünnepei. In: *Népi kultúra – népi társadalom VII.* Budapest, 137-159
- Koczogh Á.* (1979): Főtül való fák. *Confessio*, 3 (4): 84-101 (Debrecen)
- Kocsis Gyula* (1991): A gyászjelentés szerepe egy mezővárosi társadalom kapcsolatrendszerében. *Ethnographia*, 102 (1-2): 147-159
- Kodolányi János* (1947): Adatok Kápolnásfalu (Udvarhely m.) temetkezési szokásaihoz. *Ethnographia*, 58. évf., 121
- Kodolányi János* (1959): A temetők és a temetkezések rendjének szabályozása a XVIII. Században. *Néprajzi Közlemények IV*, 244-253
- Kóka R.* (1982): A lészpedi „szent leján”. *Tiszatáj*, augusztus, 29-44.
- Kopp János* (1971): Kopjafák a dömsödi temetőben. A ceglédi Kossuth Múzeum adattára
- Kós Károly* (1956): Ékes fejfáinkról. *Művelődés*, II, 36-37, 54
- Kós Károly* (1972): A székely sírfák kérdéséhez. In: *Népelet és néphagyomány*. Bukarest, 253-273
- Kós Károly* (1972): Szerelem és halál a szilágysági népművészetben. In: *Népelet és néphagyomány*. Bukarest, 209-237
- Kós Károly* (1974): Sírjelek. In: *Szilágysági magyar népművészet*. Bukarest, 114-123

- Kovács L.* (1971): A honfoglaló magyarok lándzsái és lándzsástemetkezésük. *Alba Regia*, XI, 81-108
- Körner Tamás* (1970): Mutatvány a készülő hiedelemmonda katalógusból 3. A halál és a halottak. *Ethnographia*, 81. évf., 55-96
- Kríza Ildikó* (1991): Halotti búcsúztatók. *Confessio*, 15 (3): 88-94
- Krupa András* (1987): A békéscsabai szlovákok temetkezési szokásai. *Folklor és Tradíció*, 4: 57-65
- Krupa András* (1991-1992): Mindenszentek és halottak napja a magyarországi szlovákoknál. *Néprajz és nyelvtudomány*, 34: 173-193
- Kui János* (1992): Játék, tánc, halál a sarmasági néphagyományban. *Művelődés*, 41 (3): 13-16
- Kunt Ernő* (1975): A magyar népi temetők szemiotikai elemzése. *Herman Ottó Múzeum évkönyve*, XIII-XIV, Miskolc
- Kunt Ernő* (1978): A halál tükrében. *Új Írás*, 3. szám
- Kunt Ernő* (1990): Emlékezés és felejtés, avagy a halál három kalapja. *Holmi*, 2 (10), 1089-1101
- Láng János* (1974): A halottak szelleme. A halottak szellemeivel kapcsolatos hiedelmek. In: *uó: Lélek és Isten*. Gondolat Kiadó, Budapest, 130-181, és 182-230
- Liszka József* (1992): Falusi temetők a szlovákiai Kisalföld keleti felén. In: *Felvezetek a szlovákiai Kisalföld néprajzából*. OKTK Magyarságkut. Program, Budapest, 116-135 (ill.: *A Magyarságkutatás könyvtára*, 12.)
- Luby Margit* (1927): Régi sírfeliratok Szatmár megyéből. *Ethnographia*, 38. évf., 205
- Lükő Gábor* (1942): Tanulmányutam a szatmári, beregi, máramarosi, továbbá a Közép-Tisza melléki községek temetőiben. *A debreceni Déri Múzeum Évkönyve*
- Lükő Gábor* (1971): Kiskunsági kopjafák. *Művészet*, 12 (9): 6-7
- Markelov M.* (1980): Halottkultusz a Volga-kámai finnugor népek temetési szokásaiban. In: *Hoppál Mihály (szerk.): A Tejút fiai*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 333-350
- Moldován Domokos* (1971): „Halálnak halálával halsz...”. *Ethnographia*, 82. évf. 586-618
- Moldován Domokos* (1980): Erőst fáj a fejem, ha megyek látomásba. *Kortárs*, szeptember, 1375-1390
- Moldován Domokos* (1985): Ha megyek látomásba. *Filmkultúra*, november, 76-93

- Molnár József* (1938): A halott és eltakarítása Hajdúnánáson. *Ethnographia*, 40. évf., 138-148
- Molnár Józsefné* (1928): Komlóstótfalu (Szatmár megye) fejfái. *Néprajzi Értesítő*, 30. évf., 223-238
- Morvay Péter* (1957): 58 kiskérdőív a fejfa és lábformák kutatásához. *A Néprajzi Múzeum Adattári Értesítője*, 76-78
- Morvay Péter* (1958): A templomkertben, temetőben és a halotti toron táncolás a halottas játék népszokásához. *Ethnographia*, 69. évf., 73-82
- Morvay Péter* (1958): Ember alakú fejfák a bőrvélyi temetőben. *Ethnographia*, 69. évf., 53-68
- Morvay Péter* (1962): Miről vallanak a temetők? *Reformátusok Lapja*, 4
- Morvay Péter* (1969): Fejfák és fejfa-faragók. *Reformátusok Lapja*, 4
- Mozsolits Amália* (1947): Végrendelet. *Ethnographia*, 58. évf., 281
- Munkácsy Bernát* (1900): Adalékok a magyar halotti szokások pogány hagyományaihoz. *Ethnographia*, 11. évf., 97-111
- Nagy Dezső* (1974): A magyar fejfák és díszítményeik. *Folklór Archívum*, 2
- Nagy Ibolya* (1992): Adalékok a hajdúszoboszlói temetkezési szokások történetéhez. In: *Néprajzi tanulmányok. (A Hajdú-Bihar megyei múzeumok közleményei, 51.)* HBM Múz. Ig, Debrecen, 161-174
- Nagy Ibolya* (1991): Fejfák – emlékjelek az időben. *Magyar Híd*, 1 (1): 18-19.
- Nagy Jenő* (1942): Temetés, temető és halotti tor a kalotaszegi Magyarvalkón. *Ethnographia*, 53. évf., 132-143
- Nagy Olga* (1982): A halál az élet rendjében I. Szempontok egy népi thanatológiához. *Korunk*, 41 (5): 343-349
- Nagy Olga* (összeáll.) (1992): Halál és temetés. *Kérdőív. KJNT ért*, 1-2: 14-18.
- Nagy Ödön* (1991): Az egyház szerepe halottas szokásaink alakításában. In: *Népi vallásosság a Kárpát-medencében 1. VEAB; Caritas Transsylvania, Veszprém*, 179-184
- Nagy Ödön* (1992): Temetési szokások a Maros megyei református gyülekezetekben. *Néprajzi Látóhatár*, 1 (3-4): 53-63
- Novák József Lajos* (1910): A temető népi művészete. *Néprajzi Értesítő*, 11. évf., 1-27, 149-161
- Novák László* (1964): A halál árnyékában (Adatok az irsai temetők néprajzához). *A ceglédi Kossuth Múzeum adattára*
- Novák László* (1973): Halottkultusz és fejfatípusok Albertirsán. *Studia Comitatus*, 2, 203-228

- Novák László* (1975): A Duna-Tisza köze temetőinek néprajza. Bács-Kiskun Megyei Múzeum Közleményei, 219-305
- Novák Vilmos* (1943): A születés, keresztelés és halálozás szokásai a muravidéki szlovénoknál. *Ethnographia*, 54. évf., 177-186
- Nyárády Albert* (1906): Temetkezés a palócok földjén. *Néprajzi Értesítő*, 7. évf.
- Nyárády Mihály* (1960): A szatmárcsekei református temető fejfái. A nyíregyházi Jósza András Múzeum évkönyve, 193-218
- Nyári Albert* (1908): A halottlátó. *Ethnographia*, 19. évf., 93-94
- Oláh Sándor* (1992): Szabályszegés az utolsó búcsúnál. In: *Kapcsolat, környezet, közösség. Politika-Kultúra*, Budapest, 84-86.
- Oravecz Róbert – Oravecz Julianna* (2000): A menekült lét thanatológiai aspektusai. *Kharón*, 4 (1-2): 23-31
- Pál András* (1910): A csángó nép gyászának humora. *Ethnographia*, 21. évf., 294-296
- Penavin Olga* (1974): Betegség, halál és temetés Szlavóniában. *A Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei*, 6. évf., június-szeptember, 139-151
- Penavin Olga* (1977): Halotti búcsúztatók, imák, koldusénekek, gyógyító ráolvasások. *A Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei*, 32, 5-23
- Penckőferné Punykó Mária, Borsos Balázs* (1992): Sírversek a Szernye-mocsár környéki magyar falvak temetőiben. *Néprajzi Látóhatár*, 1 (1-2): 155-166
- Petkes József* (1972): Kopjafák. *Művelődés*, 1972, 6. szám, 44.
- Péterfy László* (1977): Faragott sírkövek és díszítményeik a nagykendi temetőben. *Folklór Archívum*, 7, 79-163
- Pintér Sándor* (1991): A palócok születése, házassága és halálozása. *Ethnographia*, 3-4: 97-109
- Pócs Éva* (1979): Fejfa. In: *Ortutay Gyula (főszerk.): Magyar Néprajzi Lexikon II.* Budapest, 97-107
- Pócs Éva* (1992): „Nyers és főtt”: Halál és élet. A kulturális vívmányok helye az európai parasztság archaikus világképében. In: *Kultúra és tradíció*, 1. HOM, Miskolc, 11-21
- Pócs Éva* (1997): A magyar halottlátó és a keresztény Európa. In: *Lackovits Emőke (szerk.): Népi vallásosság a Kárpát-medencében II.* Budapest, 25-41

- Posonyi E.* (1942): A Tar Lőrinc-monda és a Szent Patrik purgatóriumi víziók keletkezése. *Magyarságtudomány*, I.
- Prückler József* (1944): Jászberényi református temetői kopjafák. Jászberényi Jász Múzeum évkönyve, 1938-1943.
- „R” (1907): Somogyi és ormánsági fejfák. *Magyar Iparművészet*
- Rajeczky Benjamin* (1958): „Kaszás e földön a halál.”. *Néprajzi Közlemények*, 3. évf., 26-31
- Relkovic D.* (1928): Kopjafás temetés Keszthely vidékén. *Ethnographia*, 40. évf., 184
- Réthei Prikkel Mariann* (1906): Magyar halottas táncok. *Ethnographia*, 18. évf., 167-172
- Rézműves Melinda* (1992): Halottakra való emlékezés. *Phralipe*, 3 (3): 9-13.
- Roediger Lajos* (1903): Kopjafák a kovásznai temetőben. *Néprajzi Értesítő*, 4. évf., 299-302
- Róheim Géza*: Halotti szertartások. In: uó.: Magyar néphit és népszokások. Universum reprint, Szeged, 155-196 (eredeti megjelenés: Atheneum, 1925, 155-204)
- Róheim Géza* (1913): A halálmadár. *Ethnographia*, 24. évf., 23-32
- Róheim Géza* (1915): A külső lélek nyomai a népmesében. *Ethnographia*, 26. évf.
- Róheim Géza* (1916): Az élet fonala. *Ethnographia*, 27. évf.
- Rostás-Farkas György, Kassai Ervin* (1992): Halotti szokások. In: uők: A cigányok hiedelemvilága. Magánkiadás, Budapest, 82-86
- Sámuel Aladár* (1918): Kisküküllő vármegye református népének temetkezési szokásai. *Ethnographia*, 29. évf., 91-106
- Sándor Mihályné* (1970): Fejfák (fűtül való fák) Berettyóújfaluban. *Múzeumi Kurír*, 4. szám, 22-23
- Sápi László* (1965): A régi debreceni temetők és síremlékek. A debreceni Déri Múzeum Évkönyve, 1962-1964, 151
- Schmidt T.* (1914): Adalékok a hazai oláhság temető-kultuszához. *Ethnographia*, 15. évf., 142-161
- Sebestyén Károly* (1905): Székelyföldi kopjafák és keresztek. *Néprajzi Értesítő*, 6. évf., 103-107
- Sebestyén Károly* (1907): Háromszéki sírkövek. *Ethnographia*, 8. évf., 105-110
- Sinkó Ferenc* (1957): A törteli temetőben. *Új Ember*, november 10.
- Solymossy Sándor* (1930): Ősi fejfaformák népünkénél. *Ethnographia*, 41. évf.,

- Stanca Domokos* (1972): A dobrevölgyi magyar katonai temető. Orvostörténeti Közlemények, 64-65, 245-247
- Stripszky Híador* (1909): Halottasházi játékok Máramarosban. Erdélyi Múzeum, 26. (új évf.: 4), 180-188
- Szabó Ferenc* (1962-1964): A régi debreceni temetők és síremlékek. A debreceni Déri Múzeum évkönyve, 151
- Szabó J. Gy.* (1964): Honfoglalás kori sírok Eger-Répatétón. Egri Múzeum Évkönyve 2, 105-139
- Szabó J. Gy.* (1970): A káli (Heves m.) honfoglalás kori temető. Archeológiai Értesítő, 97 (2): 264-271
- Szabó J. Gy.* (1976): Árpád-kori telep és temetője Sarud határában. Egri Múzeum Évkönyve 14, 17-89
- Szabó Kálmán* (1934): A halotti tor emléke Kecskemét város tanácsi jegyzőkönyveiben. Ethnographia, 65. évf., 81.
- Szabó T. Attila* (1946): Kopjafás-zászlós temetkezés a kalotaszegi zsobokon. Erdélyi Múzeum, 51. évf., 86.
- Szakál Aurél* (1991): Régi halasi sírjelek, 1. Fejfák. Műhely Napló, 3 (12): 6-7
- Szakál Aurél*: Régi halasi sírjelek, 2. A fa sírkeresztek. Műhely Napló, 4 (1): 4-5
- Szakál Aurél* (1992): Régi halasi sírjelek, 3. Kő sírkeresztek. Műhely Napló, 4 (2): 6-7
- Szakál Aurél* (1992): Régi halasi sírjelek, 4. Református sírkövek. Műhely Napló, 4 (3): 6-7
- Szakál Aurél* (1992): Régi halasi sírjelek, 5. Református sírkövek. Műhely Napló, 4 (4): 6-7
- Szakál Aurél* (1992): Régi halasi sírjelek, 6. Zsidó sírkövek. Műhely Napló, 4 (5): 10-11
- Szendrey Ákos* (1928): Az ősmagyar temetkezés. Ethnographia, 39. évf., 12-26
- Szendrey Ákos* (1941): A halott lakodalma. Ethnographia, 53. évf., 44-53
- Szendrey Ákos* (1946): A magyar lélekhít. Ethnographia, 57. évf., 34-46
- Szendrey Zsigmond* (1930): Nevető fejfák. Népünk és Nyelvünk, 2.
- Szendrey Zsigmond* (1931): Fára aggatott rongyok. Ethnographia, 42. évf.
- Szendrey Zsigmond* (1934): Népszokásaink lélektani alapjai. Ethnographia, 45. évf., 3-19
- Szendrey Zsigmond* (1937): Nevető fejfák. In: A magyarság néprajza, 2. ki-

- adás, III., 346-350. Budapest
- Szendrey Zsigmond* (1938): A fehér szín szerepe és jelentősége. *Ethnographia*, 49. évf., 420-422
- Szendrey Zsigmond* (1938): A halottak, szentelmények és eljárásokban. *Ethnographia*, 49. évf., 32-46
- Szendrey Zsigmond, Szendrey Ákos* (1941): Temetés. In: A magyarság néprajza, III, 251-257. Budapest
- Szenti Tibor* (1998): Közösség által kiváltott halál, vagy belső készletéből feladott élet, illetve különféle „woodoo-jellegű” halálnemek. I. rész: Kharón, 2 (2): 15-53. II. rész: Kharón, 2 (3): 51-87
- Székely Zoltán* (1955): Régi temetkezés nyomai Kovásznán. Múzeumi évkönyv, Ozora, 63-64
- Szinte Gábor* (1901): Kopjafák (temető fejfák) a Székelyföldön I. Néprajzi Értesítő, 2. évf., 115-121
- Szinte Gábor* (1905): Kopjafák (temető fejfák) a Székelyföldön II. Néprajzi Értesítő, 6. évf., 91-102
- Szűcs Sándor* (1948): Sárréti pákász temetkezések. *Ethnographia*, 59. évf., 72-77
- Tagán Galindzsán* (1937): A csónak az Amúr menti népek temetkezésében. Néprajzi Értesítő, 29. évf.
- Tari L.* (1976): Hangszeres zene a népi gyászszertartásban. *Ethnographia*, 87. évf., 133-160
- Tettamenti S.* (1975): Temetkezési szokások a X-XI. században a Kárpát-medencében. *Studia Comitatus*, 3: 79-122 (Szentendre)
- Timaffy László* (1963): Emberalakú fejfák, sírkeresztek kislétföldi temetőben. Arrabona, 5.
- Timaffy László* (1991): Kislétföldi halottas hagyományaink. *Műhely*, 14 (3): 22-24.
- Topál J.* (1972): Árpád-kori temető és templom Cegléd-Madarászhalmon. *Studia Comitatus*, 1.
- Tóth Judit* (1992): Mozgó és vonzásokörzetének temetkezési szokásai a XX. században. *JPM Évk*, 36: 205-228
- Tömörkény István* (1905): Temetések rendje a szegedi határban. Néprajzi Értesítő, 6. évf., 170-179
- Török Elek* (1991): Temetési szokások a nyárádgyálfalvi unitárius egyházközségben. In: Vallási néprajz, 5. Ref. Teol. Dokt. Koll., Debrecen, 291-302

- Tüskés Gábor* (1980): Útmenti és temetői kőfeszületek Abaliget-Orfű környékén. *Ethnographia*, 91. évf., 98-114
- Ujváry Zoltán* (1973): A temetést parodizáló színjátékszerű szokások kérdéséhez. In: Szolnok Megyei Múzeumi Évkönyv. Szolnok, 221-230
- Ujváry Zoltán* (1975): Halál és temetés két Túróc-völgyi faluban. *Varia Folkloristica*, 129-162 (Debrecen)
- Újhelyi János* (1942): Kopjafák. In: A ceglédi magyar királyi állami Kossuth Gimnázium évkönyve 1941-42. Cegléd
- Vajda László* (1948): Kövek a síron. In: Izraelita Magyar Irodalmi Társaság Évkönyve. Budapest
- Varga Éva Teréz* (1992): Régi temetkezési szokás (a halott lakodalma) egyes elemeinek továbbélése az 1980-as években. *Pápai Múzeumi Értesítő*, 3-4: 157-162
- Vargyas Gábor* (1963): Keleti párhuzamok Tar Lőrinc pokoljárásához. Műveltség és Hagyomány (valamint a Keleti kultúra – nyugati hagyomány című kötetben, Szépirodalmi Kiadó, Budapest, 1984, 60-85)
- Virt István* (1989): Halottas szokások és hiedelmek a Baranya megyében élő moldvai csángóknál. *Janus Pannonius Múzeum Évkönyve*, Pécs, 227-239.
- Virt István* (1990): Egy moldvai magyar község (Pusztina) halottas szokásai. In.: *Fejős Zoltán – Küllős Imola* (szerk.): *Vallásosság és népi kultúra a határainkon túl*. Magyarságkutató Intézet, Budapest, 132-145
- Virt István* (1991): Halottas szokások és hiedelmek a Nyitra környéki falvakban. A szokás- és hiedelemrendszer változásai egy nyelvszigetet alkotó népcsoportnál. In. *Interetnikus kapcsolatok a Kárpát-medence északi felében*, Komárom 1991. CSMNT, Komárom, 28-29
- Virt István* (1991): Halottas szokások változásainak vizsgálata Pusztinán és a Baranya megyében élő csángóknál. In.: *Halász Péter* (szerk.): *A Dunamenti népek hagyományos műveltsége*. Magyar Néprajzi Társaság, Budapest, 649-654.
- Virt István* (1992): Csángó halotti szokások. *Téka*, 12: 24-31
- Virt István* (1993): „Megszabadultam már a testi haláltól” (A moldvai csángók lélekhite). In: *Péterbencze Anikó* (szerk.): *Moldovának szíp tájaind születtem*. Jászberény, 60-67. o.
- Virt István* (1994): Halál és emlékezés (Halottak napi szokások a Bákó megyei Pusztinán). *Néprajzi Látóhatár* 1-2. sz. 125-135. o.
- Virt István* (1998): „Elszakasztottad a testemtől én lelkemet”. (Közösségi szereprendszer a moldvai csángók halottas szokásainak és hiedelmeinek hagyományozódásában). *Kharón*, 2 (2): 55-77

- Viski Károly* (1910): Mi a kopjafa? Néprajzi Értesítő, 11. évf., 221-224
- Viski Károly* (1913): Szalontai fejfák vésett díszítései. Néprajzi Értesítő, 14. évf., 4-9 és 68-76
- Viski Károly* (1934): A hagyomány tárgyai (Temetés). In: A magyarság néprajza, 2. kiadás, II., 351-352. Budapest
- Viski Károly* (1934): Fejfafaragás. In: A magyarság néprajza, 2. kiadás, II., 289-303. Budapest
- Welsinszky Zoltán* (1928): A holt vőlegény. Ethnographia, 39. évf., 54-55
- Wilhelmb Gizella* (1977): Halotti képmások, ravatalképek. Művészet, 12. szám, 32-36
- Wirth Péter* (1977): A szatmárcsekei református temető védelme. Műemlékvédelem, 21. évf., 96-102
- Zentai János* (1963): Ormánsági fejfák. In: A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. Pécs, 277-293
- Zentai János* (1966): A Janus Pannonius Múzeum fejfa-archívumából. Múzeum Körlevél, 6. szám, 6-8
- Zentai János* (1967): Fejfaarchívum Pécsett. In: A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. Pécs
- Zentai János* (1968): Ősi elemek nyomai magyar protestáns fejfákban. Th. Sz. 3-4
- Zentai Tünde* (1972): Nádudvari sírjelek. Ethnographia, 83. évf., 305-309
- Zsók Béla* (1995): A halálra való felkészülés világi és vallásos megnyilvánulásai a dévai (bukovinai székely) csángó telepen. In: Barna Gábor (szerk.) Vallásos népelet a Kárpát-medencében. Népismereti tanulmányok és közlések. Magyar Néprajzi Társaság, Budapest, 181-190

Halálközeli élmények

- Bosnyák Sándor* (1998): Visszasírás. A parasztság halálközeli élményei. Kharón, 2 (1): 45-75
- Jansen, KLR* (1999): A halálközeli élmény NMDA-ketamin elmélete (Gerevich Zoltán referátuma). Psychiatria Hungarica, 14 (1): 94-97
- Móricz Vince* (1984): Élet a halál után. Hitélet, 22 (3): 17-24
- M. Topits Judit - Pilling János* (1997): Meghaltam - és élek. Halálközeli élmények. Kharón, 1 (1): 71-90

- Pilling János* (1992): Halállátók. A halálközeli élmények. *Végeken*, 3 (2): 8-14
- Pilling János* (1998): Halálközeli élményt átélt emberek világ- és túlvilágképe. *Kharón*, 2 (3): 37-50
- Schröter-Kunhardt, M.* (1996): Halálközeli tapasztalatok. Új antropológiai paradigma. *Mérleg*, 32 (3): 292-295
- Zatik István* (1993): A halálközeli élmények magyarázatai. *Végeken*, 4 (2): 11-15

Haldokló betegek gondozása, hospice

- Az utolsó ápolás, a palliatív szeretet. *Egészségügyi Munka*, 36 (5), 1989 május, 137
- Andor Miklós* (1993): Halál - halálozás - gyász az általános orvosi gyakorlatban (Dum spiro spero!). *Medicus Universalis*, 26 (1): 73-78
- Császár Gyula* (1979): Az orvos-beteg kapcsolat a haldoklás lelki folyamatában. *Orvosképzés* 54 (5)
- Cseri Péter* (2000): Javaslatok a hospice-palliatív ellátásban dolgozó szociális munkások szerepének és feladatainak tisztázásához, kialakításához. *Kharón*, 4 (3): 78-83
- Cseri Péter* (2000): Minőségügy, szakmai standardok a hospice-palliatív ellátásban. *Kharón*, 4 (3): 84-93
- Debrecenyi Károly István* (1999): A spiritualitás mint a hospice ellátásban megtanulható közös nyelv. *Kharón*, 3 (3): 16-31
- Donovan, Kath* (1999): A rossz hírek közlése. *Kharón*, 3 (1-2): 27-45
- Goddard, Maria K.* (1993): A gondozási hatékonyság vizsgálatának fontosságáról: a haldoklókat ápoló szolgáltatók esete. *Esély*, 5. szám, 73-79
- Gyukits György* (1998): A haldokló betegek ellátásának szociális dimenziói Angliában. *Esély* 5. szám, 72-84
- Gyukits György* (1999): A szociális munka szempontjai a hospice szellemű ellátás során, az angol modell alapján. *Kharón*, 3 (1-2): 12-26
- Gyukits György – Millet Ilona – Sandrine Afchain – Céline Lemasson* (2000): AP-RAE – Egy franciaországi civil szervezet, amely elősegíti az AIDS betegek társadalmi integrációját. *Kharón*, 4 (1-2): 32-61
- Gyukits György, Keresztes Cecília* (2000): Szociális munka egy palliatív terápiában részesülő daganatos beteggel. *Kharón*, 4 (3): 110-122

- Gyukits György, Keresztes Cecília* (2000): Szociális munka a hospice-szellemű ellátásban. *Esély*, 2000/6.
- Harmat Pál* (1979): Otthon meghalni. *Orvosi Hetilap*, 120 (23)
- Hegedűs Katalin* (1992): „A harmadik út”. *Haldokló-gondozás Franciaországban. Lege Artis Medicinae*, 2 (7): 686-690
- Hegedűs Katalin* (1993): A haldoklók gondozása. *Valóság*, 36 (8): 101-107
- Hegedűs Katalin* (1994): Hospice-modell Lyonban. *Lege Artis Medicinae*, 4 (11): 1093-1097
- Hegedűs Katalin* (1995): „Írd meg tehát, amiket láttál...” Segítőként az elfekvőben. *Végeken*, 6 (2): 30-31
- Hegedűs Katalin* (1998): Súlyos állapotban levő és haldokló daganatos betegek betegségtudata. *Kharón*, 2 (1): 13-32
- Hegedűs Katalin* (1998): A nemzetközi hospice mozgalom. *Kharón*, 2 (3): 13-25
- Hegedűs Katalin* (1999): Haldoklók lelki kísérése a világ hospice-aiban. *Lege Artis Medicinae*, 9 (6): 494-499
- Hegedűs Katalin* (1999): „A palliatív gondozás jövőjét a mobil team-ek elterjesztésében látom ...” Beszélgetés Dr. Jean-Michel Lassauniere-rel. *Kharón*, 3 (1-2): 7-11
- Hegedűs Katalin* (1999): A haldokló betegek jogai Magyarországon. *Magyar Bioetikai Szemle*, 5 (1): 12-21
- Hegedűs Katalin* (2000): A haldokló betegeket kísérő személyzet mentálhigiénéje. A kiégés és a pszichés terhek csökkentésének lehetőségei. *Lege Artis Medicinae*, 10 (5): 448-452
- Hegedűs Katalin* (2000): Hospice a tabuk ellen. *Magyar Bioetikai Szemle*, 6 (4): 29-35.
- Hennezel, Marie de* (1989): „Szeretettel teljes kommunikáció - az utolsó percig...”. *Egészségügyi Munka*, 36 (5): 137-141
- Hennezel, Marie de* (1998): A meghitt távolság (ford.: Hegedűs Katalin). *Kharón* 2 (1): 5-12
- Horoáth Erzsébet* (1998): „Itt az életről van szó” Beszélgetés Polcz Alaine-nel. *Kharón* 2 (2): 5-14
- Hospice - Home Care. *A Medicus Universalis* tematikus melléklete, 1994 július
- Iblacker, Reinold SJ* (1996): Hogyan csinálta ezt Dr. Saunders? A hospice-mozgalom megalapítójáról. *Mérleg*, 32 (3): 290-291.

- In memoriam Gyöngyi. Replika, 1997, 26 (6): 5-13
- Kun Istvánné (1990): „Csak akkor ne legyek egyedül!”. Egészségügyi Munka, 37 (2): 38-39
- Lassauniere, Jean-Michael (2000): Mobil team a palliatív ellátásban (ford.: Veszélka András). Kharón, 4 (3): 131
- Levendel László (1993): Az öreg orvos és a halál. In: uő: A túlélő. Phoenix Alapítvány, Budapest
- Losonczi Ágnes (2000): Bevezető „A szociális munkás a súlyos beteg mellett” című konferencián. Kharón, 4 (3): 69-77
- Nagy Zsuzsanna Anikó (1994): A terminális állapot diagnózisának közlése és a saját halálhoz való viszony. Lege Artis Medicinae, 4 (7): 694-699
- Némethné Németh Edit (2000): A szociális munka nehézségei – a hivatalok útvesszőiben. Kharón, 4 (3): 94-98
- Oliviere, David (2000): Szociális munka családokkal a hospice-palliatív ellátásban (ford.: Cseri Péter). Kharón, 4 (3): 99-105
- Pilling János (1998): A klinikai pszichológus szerepe a hospice gondozásban. In: Bagdy Emőke (szerk.): A klinikai pszichológia és a mentálhigiéné szakmai protokollja. Animula Kiadó, Budapest, 177-178
- Redwood, Daniel (1999): Elisabeth Kübler-Ross a halálról és a haldoklásról (ford.: Tromm Kata). Kharón, 3 (3): 6-15
- Ruzsa Ágnes, Kolonits Zsuzsa, Padányi János (1994): Terminális állapotú rákbetegek otthoni gondozása. Lege Artis Medicinae, 3. sz., 256-260
- Soros György (1998-1999): Gondolatok a „Halál Amerikában” projekt kapcsán (ford.: Szikra Ágnes). Kharón, 2 (4): 5-12
- Szögeczki József (2000): Hospice menedzsment. Kharón, 4 (3): 106-109
- Szumska Irena (1998): „...hogy az emberek felesleges szenvedések nélkül haljanak meg” Beszélgetés Jacek Luczak-kal. Kharón, 2 (3): 5-11
- Ulbing István (1998): A haldokló beteg kezelése, ápolása. Medicus Universalis, 31 (1): 7-12

Gyász

- Bagdy Emőke (1989): Határmezsgyén. A halál és a gyász. in: Lelki jelenségek és zavarok (szerk.: Jelenits István, Tomcsányi Teodóra). Római Katolikus Kiadó, 202-227

- Bakó Tihamér* (1995): Gyászban foganva. *Thalassa*, 6 (1-2): 179-203
- Balogh Éva* (1999): „A bánat bálnája”. *Párterápia gyászban*. Kharón, 3 (3): 50-32
- Barta Anna* (1993): Szeparációs szorongás és gyermeki gyász II. In: Gerő Zsuzsa (szerk.): *A gyermek-pszichoterápia elmélete és gyakorlata I.-II.-III.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Bodó Sára* (2000): Lelkész a gyászoló mellett. *Kharón*, 4 (3): 7-13
- Boga Bálint* (2000): Kadmosz szindróma. *Kharón*, 4 (1-2): 6-22
- Freud, Sigmund* (1997): Gyász és melankólia. (ford.: Berényi Gábor) In: Freud, Sigmund: *Ösztönök és ösztönsorsok*. Filum Kiadó, Budapest, 129-143
- Gera Sándorné* (2000): Gyászolók önségítő csoportjának szervezési tapasztalatai. *Kharón*, 4 (3): 52-54
- Hanus, Michael* (1998): A gyászmunka (ford.: Demeter Anikó). *Nemzetközi Grafológiai Szemle*, 5 (2): 5-7
- Harvey, John H. – Miller, Eric D.* (1999): A veszteségpszichológia felé (ford.: Benczúr Lilla és Gocsál Ákos). *Kharón*, 3 (3): 32-49
- Hézszer G.* (1991): A gyászoló ember. In: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*. Református Zsinati Iroda Sajtóosztály, Budapest, 233-253)
- Harsch, Helmuth* (1989): A gyász (Részlet a szerzőnek „A segítő beszélgetés” című munkájából). In: Brückner Ákos, Csáky P. Roger, Kónya Olga, Tomcsányi Teodóra (szerk.): *Krízis – pszichoszomatika – alkoholizmus – narkománia*. Híd Családsegítő Központ, Budapest, 14-20
- Klein, M.* (1999): A gyász és kapcsolata a mániás depressziós állapotokkal. In: Berényi Gábor (szerk.): *A szó előtti tartomány*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Koltai M., Kelemen G., Magasi I.* (1995): Az élők büntudata – a gyász és az identitás megrendülésének összekapcsolódása a családban. *Pszichoterápia*, 4 (1), 33-38
- Kovácsné Török Zsuzsanna* (1996): Hol van a Kisherceg: a csillagokban vagy a szívünkben? Perinatális halált követő késleltetett, gátolt gyász pszichoterápiás feldolgozása. *Pszichoterápia*, november, 393-397.
- Kovácsné Török Zsuzsanna, Szeverényi Péter, Forgács Attila* (1994): Perinatális gyászreakció. *Orvosi Hetilap*, 135 (34): 1863-1867
- Kovácsné Török Zsuzsanna, Szeverényi Péter, Hetey A.-né* (1995): A gyász pszichológiai vonatkozása I. A gyász folyamata: a normál és a patológias gyászmechanizmus. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 35 (3-4): 243-249
- Kovácsné Török Zsuzsanna, Szeverényi Péter* (1996): A gyász pszichológiai vo-

- natkozásai II. A perinatális gyász. Magyar Pszichológiai Szemle, 52 (1-3) 67-79
- Kovácsné Török Zsuzsanna, Szeverényi Péter* (1998): A vetélés és a szülés körüli gyermekelvesztés a pszichológus szemével. *Kharón*, 2 (1): 33-43
- Kovácsné Török Zsuzsanna, Szeverényi Péter* (1999): A gyász pszichológiai vonatkozásai III. A gyermek és a halál. Magyar Pszichológiai Szemle, 54 (2): 135-145
- Kovácsné Török Zsuzsanna* (2000): Pszichoterápiás segítségnyújtás perinatális gyermekelvesztés után. *Kharón*, 4 (3): 22-27
- Lindemann, Erich* (1998-99): Az akut gyász tünettana és kezelése (ford.: Révész Renáta). *Kharón*, 2 (4): 13-26
- Mangaud, Catherine* (1998): Grafológiai esettanulmányok a gyázmunka fázisairól (ford.: Demeter Anikó). Nemzetközi Grafológiai Szemle, 5 (2): 8-22
- Miller, Mark; Frank, Ellen; Cornes, Cleon et al* (1999): Interperszonális pszichoterápia alkalmazása a gyással összefüggő depresszióban házastársukat elveszített időseknél (ford.: Benczúr Lilla és Pilling János). *Kharón*, 3 (1-2): 46-70
- Myner A. Hofer* (1993): A kapcsolatok, mint szabályozók: A tárgyvesztés egy biológiai perspektívája. (ford.: Fülöp Sándor). In: Kulcsár Zsuzsanna: *Pszichoszomatika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Németh Tünde* (2000): A szeretet hídján. *Kharón*, 4 (3): 28-36
- Papp Ferenc* (2000): Özvegyklubunk története és eddigi fejlődése. *Kharón*, 4 (3): 37-51
- Pilling János* (1998): Tanatológia: haldoklók és gyászolók pszichés gondozása. In: Füredi János (szerk.): *A pszichiátria magyar kézikönyve*. Medicina Könyvkiadó, Budapest, 705-714
- Polcz Elaine* (1997): Együtt – a halálban és a gyászban. *Kharón*, 1 (1): 91-110
- Rettegi Zsolt* (2000): Cselekvés és gyász. *Kharón*, 4 (3): 55-58
- Ribár J.* (1990): Gyászolók lelki gondozása. In: *Egymás között egymásért*. Szerk.: Jelenits L., Tomcsányi T. Híd Családsegítő Központ, Szeged
- Riskó Ágnes* (1999): Tapasztalatok gyógyíthatatlan betegek és gyászolók analitikuspszichoterápiájával kapcsolatban. In: Bokor László (szerk.): *Pszichoanalízis és analitikuspszichoterápiák*. MPE, Animula., Budapest, 149-159.
- Rosenberg Leopold* (1996): A gyászessel kapcsolatos törvények. In: *uó: A zsidó vallás törvényei*. Makkabi Kiadó, Budapest (reprint)

Szamosi Eszter (2000): Transzcendens élmények a gyászban. *Kharón*, 4 (3): 14-21

Varga Zsuzsa (1993): Szeparációs szorongás és gyermeki gyász I. In: Gerő Zsuzsa (szerk.): *A gyermek-pszichoterápia elmélete és gyakorlata I.-II.-III.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

Vikár György (1984): A gyermek és a gyász. In: *Vikár György: Gyógyítás és öngyógyítás.* Magvető, Budapest, 101-126

Vikár György (1993): Gyászreakciók a gyermekkorban. In: Gerő Zsuzsa (szerk.): *A gyermek-pszichoterápia elmélete és gyakorlata I.-II.-III.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

A gyermek és a halál

Baumann Piroska (1978): Hogyan vélekedik a gyermek a halálról? *Orvosi Hetilap* 119 (28)

Fodor-Szlovenszák Katalin (2000): A gyermek halálképének fejlődése. *Kharón*, 4 (4): 89-135

Polcz Alaine (1979). A gyermekek haláltudata. *Valóság*, (3): 61-70

Polcz Alaine (1980): Malignus betegségben szenvedő gyermekek és hozzátartozók pszichológiai segítése. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 37 (5): 501-510

Eutanázia

A perzisztáló állapotú betegek problémája. *Lege Artis Medicinae*, 1994, 8. sz.

A súlyosan beteg újszülöttek gyógyításának etikája. A szülők bevonása a döntésbe. *Szülészet-nőgyógyászat és kutatásetika* 3. 31-39

Az eutanázia kérdései. *Magyar Tudomány*, 1996, 7. szám, 769-819

Ádám György (1991): Az orvos lelkiismereti szabadságának határáról. *Lege Artis Medicinae*, 1 (13): 864-870

Árvai Magdolna (1995): A betegek jogai. *Látélet*, 7, 7

Bíró Endre (1978): Megmondani! *Egészségügyi Dolgozó*, 3 (1): 7

Blasszauer Béla (1980): Eutanázia: érvek és ellenérvek. *Valóság*, 23 (4): 61-73

Blasszauer Béla (1981): Az orvosi etika. *Valóság*, 24 (4)

Blasszauer Béla (1982): A fájdalom és az eutanázia. *Világosság*, 23 (1): 34-35

- Blasszauer Béla* (1991): Eutanázia 1991-ben. *Lege Artis Medicinae*, 1 (11-12): 754-759
- Blasszauer Béla* (1992): Eutanázia. *Valóság*, 35 (3): 105-110
- Blasszauer Béla, Jakab Tibor* (1992): Erkölcsi „indikáció” az élet végén hozott orvosi döntésekben. *Orvosi Hetilap*, 133 (41): 2656-2659
- Blasszauer Béla* (1993): Van-e jó halál? *Kritika*, 9. szám
- Blasszauer Béla*: Eutanázia. *Szülészet-nőgyógyászat és kutatásetika* 4., 11-22
- Blasszauer Béla* (1995): Az eutanázia. In: uő.: *Orvosi etika. Medicina Könyvkiadó, Budapest*, 159-185
- Blasszauer Béla* (1997): Az élet végén esedékes döntések. *Kharón*, 1 (1): 17-25
- Blasszauer Béla* (1999): Az eutanázia. *Komplementer Medicina*, 3 (2): 6-9
- Bockhor Ádám* (1927): Az ún. értéktelen élet megrövidítésének erkölcsi kérdéseiről. *Religio*, 86 (2)
- Boda Domokos* (1995): Félreértések és buktatók az orvosi etika keskeny útján. *Orv. Hetilap*, 136 (5): 251-255
- Boldizsár Ferenc* (1970): Eutanázia – Igen? Nem? *Valóság*, 13 (10)
- Böszörményi Miklós* (1982): Az orvos-beteg kapcsolat néhány gyakorlati etikai kérdése. *Orvosi Hetilap*, 123 (25): 1527
- Buda Béla* (1984): Az euthanasia dilemmái. *Confessio*, 3
- Buda Béla* (1994): Az euthanasia dilemmái. In: uő.: *Mentálhigiéné. Animula, Budapest*, 375-386
- Bugyi István* (1978): „Öröm nélkül lehet élni, de remény nélkül nem!”. *Egészségügyi Dolgozó*, 4 (1)
- Clark, Brian* (1980): Mégis, kinek az élete? (ford.: Vajda Miklós). *Nagyvilág*, 3. szám: 372-415
- Czeizel Endre* (1982): A teratanázia. *Valóság*, 25 (6)
- Dániel Károly* (1981): Az eutanázia és a rákos betegség utolsó szakasza. *Korunk*, 40 (6): 469
- Dezső László* (1976): Euthanasia avagy az orvosi etika válsága? *Orvosi Hetilap*, 117 (22): 1323-1328
- Dezső László* (1976): Az euthanasia avagy az orvosi etika válsága? *Orvosi Hetilap*, 117 (22): 1323-1328
- Dezső László* (1976): Az euthanasia és az orvosi etika néhány kérdéséről. *Orvosi Hetilap*, 117 (48): 2954
- Dósa Ágnes* (1995): Az eutanázia jogi szabályozása Hollandiában. *Magyar Bioetikai Szemle*, 1-2 szám, 47-50

- Dörner, Klaus* (1996): „Szociális kérdés” és eutanázia a fejlett Nyugaton. *Eszmélet*, 30. szám
- Eareckson, J. T.* (1995): Miért ne válasszuk a halált? *Vigilia*, 7: 486
- Fáklya Csaba* (1994): Ismét az eutanáziáról: A Liberális Orvosklub válasza. *Lege Artis Medicinae*, 4 (4): 376-377
- Ferencz Zoltán, Korinek László* (1978): Etikai és büntetőjogi megfontolások az eutanázia értelmezésében. *Jogtudományi Közöny*, június
- Filó Mihály* (1999): Az eutanázia jogi szabályozásának problémái. *Kharón*, 3 (1-2): 71-122
- Gaizler Gyula* (1993): Az élet szeretete, az élet választása. Az orvos feladata és szép kötelessége. *Távlatok*, 11: 282-290
- Gaizler Gyula* (1993): Terjed a halálba menekülés vágya. *Tál és Kendő*, 4 (3)
- Gujás Márta* (1995): Az eutanázia orvosetikai vonatkozásai. *Látélet*, 5. sz.
- Hegedűs Katalin* (1993): Eutanázia mozgalmak Európában. *Lege Artis Medicinae*, 3 (8): 784-789
- Hegedűs Katalin* (1996): Hospice – az eutanázia alternatívája. *Magyar Bioetikai Szemle*, 2 (2-3): 41-46
- Hegedűs Katalin* (1997): Élet-halál döntések a modern medicinában. *Lege Artis Medicinae*, 7 (2): 282-287
- Horoáth Tibor* (1973): Euthanasia – az orvosetika és a büntetőjog dilemmája. *Magyar Tudomány*, 10: 648-650
- Iháros Ibolya* (1995): Euthanasia avagy a jó halál joga. *Látélet*, 7, 7
- Jávor Tibor, Széll Kálmán* (1990): Reszuscitálni vagy sem? *Orvosi Hetilap*, 131 (66): 1999
- Jenei Ilona* (1997): A halál siettetése. Eutanázia, halálba segítés. *Magyar Bioetikai Szemle*, 3 (3): 33-38.
- Jobbágyi Gábor* (1981): Euthanasia – egy élő probléma polgári jogi szempontból. *Jogtudományi Közöny*, 36 (11)
- Ki dönt az eutanáziáról? I-IV. rész. *Magyar Orvos*, 1996 márc. - júl.
- Király Ernő* (1982): Euthanasia és büntetőjog. *Korunk*, 2: 123-126
- Kis János* (1995): Eutanázia. *Világosság*, 6. szám, 26-54
- Kis János* (1997): Eutanázia. In: *Az állam semlegessége*. Atlantisz, Budapest, 267-322.
- Kovács József* (1995): Eutanázia és bioetika. *Világosság*, 36 (7): 28-41
- Kovács József* (1997): Az orvosilag haszontalan kezelés fogalma. In: *uó: A modern orvosi etika alapjai*. Bevezetés a bioetikába. *Medicina Könyvki-*

- kérdésekről. *Gyermekgyógyászat*, 44 (6): 443-449
- Simon Tamás* (1990): Eutanázia-e az, amit passzív eutanáziának nevezünk? *Orvosi Hetilap*, 131 (17): 931-932
- Somfai Béla* (1993): Éhhalál vagy jó halál? *Vigilia*, 11: 803-806
- Somfai Béla* (1995): Az élet evangéliuma és a „kegyes halál” kegyetlensége. *Vigilia*, 60: 495-500
- Somfai Béla* (1995): Eutanázia keresztény szemmel. *Világosság*, 36 (6): 55-62
- Somogyi János, Blasszauer Béla* (1979): A Népek Temploma. *Világosság*, 20 (10): 651-655
- Szám István* (1981): Az élet egészen más! *Egészségügyi Dolgozó*, 25 (10)
- Szenesi Katalin* (1993): Gyógyítás a múlandóság szolgálatában. *Lege Artis Medicinæ*, 3 (6): 599
- Széll Kálmán* (1976): Az euthanasia és az orvosi etika néhány kérdéséről. *Orvosi Hetilap*, 117 (48)
- Tasnádi Endre* (1993): A halálhoz való jog. *Magyar Jog*, 7. szám
- Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) (2000): A TASZ az eutanáziáról. *Kharón*, 4 (1-2): 114-124
- Téglásy Imre* (1995): Az eutanázia avagy „jó (a) halál” – de kinek? *Magyar Bioetikai Szemle*, (1-2): 51-54
- Tóth Gábor Attila* (1995): Eutanázia – döntés előtt. *Világosság*, 36 (7): 51-64
- Uray Éva*: Eutanázia és intenzív ellátás. *Szülészet-nőgyógyászat és kutatás-etika* 4.: 5-9
- Walsa Róbert* (1970): Resuscitatio, cerebralis halál és szívtransplantációk. *Orvosi Hetilap*, 111 (51)
- Zárday Zoltán* (1996): Eutanázia vita az Egyesült Államokban. *Magyar Bioetikai Szemle*, 2-3 sz.: 47-51

Pszichológia, pszichoterápia

- Békés Vera* (2000): Ki fél a haláltól? A halálfélelem és korrelátumai. *Kharón*, 4 (4): 5-65
- Buda Béla* (1994): A halál és a haldoklás mentálhigiénés aspektusai. In: *Buda Béla: Mentálhigiéné. Animula*, Budapest, 264-284
- Buda Béla* (1994): A halál és a haldoklás szociálpszichológiai jelenségei. In: *uő.*: *Fejezetek az orvosi szociológia és társaslélektan tárgyköréből*. Tá-

masz Alapítvány, Budapest

- Buda Béla* (1997): A halál és a haldoklás szociálpszichológiai tényezői és folyamatai. *Kharón*, 1 (1): 5-15
- Freud, Sigmund* (1995): Viszonyunk a halálhoz (ford.: Szalai István) In: Freud, Sigmund: Tömegpszichológia. Cserépfalvi Kiadó, Budapest, 175-184
- Kulcsár Zsuzsanna* (1998): Terminális betegség, tanatológiai kérdések. In: uő: Egészségpszichológia. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 118-149
- Kelemen Gábor, Koltai Mária* (1994): A „halálálmok” mentálhigiéniai és antropológiai jelentősége. *Pszichoterápia*, 3 (4): 265-274
- Temesváry Beáta* (1996): A halálfélelem néhány sajátos aspektusa. *Orvosi Hetilap*, 137 (26): 1419-1425
- Tomer, Adrian; Eliason, Grafton* (2000): A halálfélelem átfogó modelljének alapjai (ford.: Bíró Zsuzsa). *Kharón*, 4 (4): 66-88
- Vas József* (1993): Halál és újjászületés analógiák a pszichoterápiában. *Pszichoterápia*, (2): 21-33
- Vikár György* (1994): A szenvedés és a halál motívumai Ferenczi klinikai naplójában. *Pszichoterápia*, 3 (1): 27-30

Nyelvészet

- Cselovszkyné Tarr Klára* (1999): A „megszépített” halál. *Kharón*, 3 (3): 63-70
- Spannraft Marcellina*: Gyásról – a metaforák nyelvén. *Kharón*, 4 (3): 59-65

Oktatás

- Feuer Mária* (1996): Hallgatói reflexiók a thanatológiai kurzuson. *Szociális Munka*, 4. szám, 253-280
- Ligetiné Verebély A.* (1994): A halálról – pedagógiai nézőpontból. *Új Pedagógiai Szemle*, 43 (2): 37-43
- Shüttler T.* (1993): Nézőpontok. Osztályfőnöki óra a halálról és az életről. *Új Pedagógiai Szemle*, 43 (2): 44-51.

A XX. század magyar nyelvű tanatológiai szakirodalmának bibliográfiája

A Kharón – Thanatológiai Szemle
5. évfolyam 2-3. (2001 tavaszi-nyári) számának melléklete
Kiadó: Magyar Thanatológiai Alapítvány, Budapest-Pécs

Szerkesztő: Dr. Pilling János
Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézet
1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.
Tel.: 2102930/6354
E-mail: pilljan@net.sote.hu